

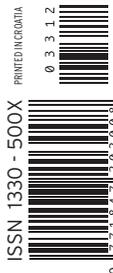
PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 402 • 17. kolovoza 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojn timer.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

VOJNA VJEŠTINA
Ophodnje

HRVATSKI
DOPRINOS
OPERACIJI
ATALANTA

OBLJETNICA VRO OLUJA

POBJEDU
U DOMOVINSKOM RATU
DONIJELO JE ZAJEDNIŠTVO

SADRŽAJ

- 4 OBLJETNICA**
Pobjedu u Domovinskom ratu donijelo je zajedništvo
- 8 GOMBR**
Sa zadovoljstvom pomažemo lokalnoj zajednici
- 10 SELEKCIJSKI LETOVI KANDIDATA ZA VOJNE PILOTE**
Prvi let prema karijeri pilota
- 12 EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA**
Hrvatski doprinos operaciji ATALANTA
- 15 SPORTAŠI - PRIPADNICI OSRH NA OLIMPIJSKIM IGRAMA U LONDONU**
Medalje kao potvrda
- 16 HRVATSKI REPREZENTATIVCI PRIPADNICI 19. HRVCON ISAF**
Vrhunski sportaši – vrhunski vojnici
- 18 DOMOVINSKI RAT**
Postrojba sa zadaćom više
- 20 HRZ I PZO**
Akrogrupi "Kрила Oluje" uručene značke
- 21 VIJESTI IZ OSRH**
Predsjednik RH u posjetu PP NOS-u
- 22 NATO VIJESTI**
Imenovan novi visoki civilni predstavnik NATO-a u Afganistanu

IMPRESSUM

Nakladnik: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSI S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com),
Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

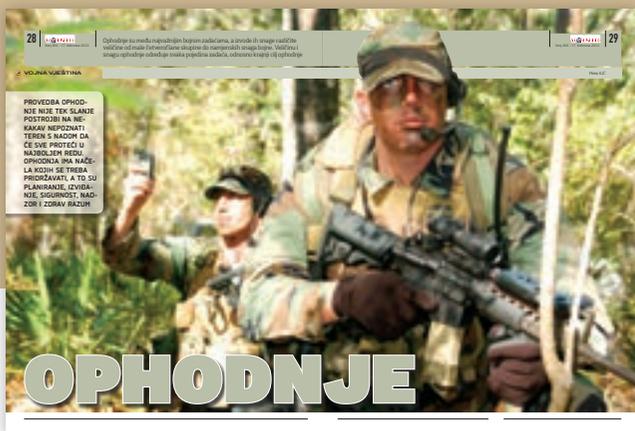
Lektura / korektura: Gordana Jelavić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisak: Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1
Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,
10000 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 4000 primjeraka

- 24 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Sklopljen ugovor za izraelske Mastere
- 28 **VOJNA VJEŠTINA**
Ophodnje
- 34 **VOJNE IZLOŽBE**
Velika poljska izložba
- 38 **RATNA MORNARICA**
Fregate klase Shivalik (I. dio)
- 42 **PODLISTAK**
Doba velikih osvajanja

- 44 **DOMOVINSKI RAT**
Pokušaj uvođenja izvanrednog stanja u Hrvatsku
- 45 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Puška Steyr-Mannlicher M95/30
- 46 **FILATELIJA**
Marke pečat vremena
- 47 **VEKSILOLOGIJA**
Četiri funkcije zastave
- 48 **MULTIMEDIJA**
Po zaslonu kao po papiru

UVODNIK

Obilježavanje obljetnice legitimne, oslobodilačke i pobjedničke vojno-redarstvene operacije Oluja kojom je oslobođen najveći dio do tada okupiranog hrvatskog teritorija zauzima središnje mjesto u broju koji je pred vama. I na taj način želimo zahvaliti svim braniteljima, a posebno onima koji su dali živote za slobodu.

U jednom od najvećih simbola otpora agresiji na Republiku Hrvatsku – gradu heroju Vukovaru posjetili smo pripadnike Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade koji predanim radom pomažu u raščišćavanju ruševina zaostalih iz Domovinskog rata te i na taj način pokazuju iznimno kvalitetnu suradnju civilnih institucija s pripadnicima Oružanih snaga. O golemom doprinosu pripadnika Oružanih snaga u mirovnim misijama diljem svijeta često možete čitati na našim stranicama. Ovom prigodom željeli smo vas pobliže upoznati s pripadnicima HRM-a koji su sudjelovali i još uvijek sudjeluju u mirovnoj misiji Europske unije ATALANTA. Sve zahtjevnije i

odgovornije zadaće što ih naši pripadnici u toj misiji dobivaju govore o njihovu ugledu u međunarodnom okruženju.

Člankom o Planinskoj satniji, koja će uskoro obilježiti svoju obljetnicu, podsjećamo na postrojbu koja je tijekom Domovinskog rata na iznimno zahtjevnom velebitskom području obavila sve odgovorne zadaće.

Ophodnje su među najvažnijim bojnim zadaćama, a izvode ih snage različite veličine, od male četveročlane skupine do namjenskih snaga bojne. U ovom broju donosimo vam tekst o ophodnjama u kojem ćete pronaći informacije o načelima, vrstama, organizaciji te elementima borbene ophodnje. Predstavljamo vam i Indijsku ratnu mornaricu u tekstu u kojem opisujemo završno opremanje i ispitivanje posljednjeg, šestog broda iz serije brodova klase Talwar. Svakako ne zaboravite pročitati nove zanimljivosti u našim stalnim rubrikama iz zbirke Vojnog muzeja, multimedije, filatelije i veksilologije.

Uredništvo

OBLJETNICA

POBJEDU U DOMOVINSKOM RA

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

ATU DONIJELO JE ZAJEDNISTVO

OBLJETNICA

SEDAMNAEST GODINA POSLIJE VOJNO-REDARSTVENE OPERACIJE NA KNINSKOJ TVRĐAVI HRVATSKI STIJEG KOJI SU DRŽALI SANELA BABIĆ, KĆI POGINULOG HRVATSKOG BRANITELJA, IVAN SVALINA, OTAC POGINULOG HRVATSKOG BRANITELJA I HRVATSKI VOJNI INVALIDI DAMIR KASAP, ANTE RELJANOVIĆ, ROBERT ŽGELA I MARIJAN SMERNIĆ, ZAJEDNIČKI SU PODIGLI HRVATSKI BRANITELJI IVAN MIKULIĆ I DRAŽEN ŠANTIĆ

Svečano i dostojanstveno, odavanjem počasti i zahvalnosti hrvatskim braniteljima u Kninu je 5. kolovoza obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja i 17. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja. Uz hrvatske branitelje, invalide i stradalnike Domovinskog rata, u Kninu su bili i predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo Josipović, predsjednik Vlade Zoran Milanović, potpredsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, ministri u Vladi i drugi visoki civilni i vojni dužnosnici. Nakon odavanja počasti poginulim braniteljima polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća ispred spomenika Hrvatske pobjede Oluja 95, svečanost je nastavljena na kninskoj tvrđavi. Točno u 9 sati i 43 minute oglasila su se crkvena zvona koja su tako simbolično označila trenutak kad je prije 17 godina Hrvatska vojska ušla u Knin. Danas 17 godina poslije hrvatski stijeg koji su držali Sanela Babić, kći poginulog hrvatskog branitelja, Ivan Svalina otac poginulog hrvatskog branitelja i hrvatski vojni invalidi Damir Kasap, Ante Reljanović, Robert Žgela i Marijan Smernić, zajednički su podigli hrvatski branitelji Ivan Mikulić i Dražen Šantić. Kninsku je tvrđavu nadletio MiG-21, a iz šest topo-

PRIJAM ZA RATNE ZAPOVJEDNIKE I SUDIONIKE VRO OLUJA

Na Kninskoj tvrđavi predsjednik Republike Ivo Josipović, ministar obrane Ante Kotromanović te ministri unutarnjih poslova i branitelja Ranko Ostojić i Predrag Matić 4. kolovoza priredili su svečani prijam za ratne zapovjednike i sudionike VRO Oluja. Na prijemu su bili i potpredsjednik i o.d. predsjednika Hrvatskog sabora Josip Leko i predsjednik Vlade Zoran Milanović. Predsjednici Republike, Vlade i potpredsjednik Hrvatskog sabora zahvalili su se braniteljima za sve što su učinili tijekom Domovinskog rata.

"Kao vrhovni zapovjednik neki put sam impresioniran činjenicom da prema Ustavu zapovijedam i onima koji su veliki junaci i veliki pobjednici jednog rata. U vrijeme rata, prije svega Oluje bili ste ponajprije vojnici, heroji i pobjednici", kazao je tom prigodom predsjednik Josipović. Istaknuo je i kako danas bez obzira na posao koji rade imaju jednu zajedničku karakteristiku – bezrezervnu ljubav prema domovini. Potpredsjednik Sabora Josip Leko je sve pozvao da i dalje grade zajedništvo koje je odlučno za uspjeh. "Važno je da zajedničke ciljeve, bolji život hrvatskih građana, ostvarujemo u jedinstvu", kazao je.

Odavanje počasti poginulim braniteljima polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća ispred spomenika Hrvatske pobjede Oluja 95

va je ispaljeno deset počasnih plotuna. Središnja svečanost održana je na Trgu Ante Starčevića kod spomenika Hrvatske pobjede Oluja 95 gdje su se svečano postrojili ešelon hrvatskih branitelja, ešelon OSRH-a, MUP-a i dva ešelona ratnih zastava postrojbi koje su sudjelovale u VRO Oluja. Predsjednik Josipović obišao je svečane postroje a prijavak mu je podnio zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc. "Ovaj dan pripada vama hrvatskim braniteljima koji ste svojim sposobnostima iznijeli najveći teret u nametnutom nam ratu", kazao je potpredsjednik Sabora Josip Leko i dodao kako je sa-

nica Milanović je poručio: "Hrvatske granice ćemo uvijek braniti znajući gdje su i kamo pripadaju kao što je to radila svaka hrvatska vlast od 1990. godine naovamo". Čestitajući Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja predsjednik Josipović je kazao kako su hrvatski branitelji u pravednom i obrambenom ratu odnijeli pobjedu, pobjedu za Hrvatsku na čemu im je beskrajno zahvalan. Istaknuo je kako je Hrvatska pobijedila u ratu, ali i da još mora pobijediti u miru što znači svladati gospodarske poteškoće, osigurati ljudska prava, vjerske i nacio-

Misa za branitelje služena je u crkvi sv. Barbare na kninskoj tvrđavi, a misa za domovinu u crkvi Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta. Mise je predslavio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac

mostalna, slobodna i neovisna Hrvatska njihovo djelo. Istaknuo je kako je pobjedu u Domovinskom ratu donijelo zajedništvo, te pozvao i na zajedništvo u miru za prosperitetnu Hrvatsku. Predsjednik Vladi Milanović je napomenuo kako smo identitet i državu stvarali dugo i platili jako visoku cijenu te da svima koji su i malo dali na tom putu trebamo biti vječno zahvalni. "Naš cilj danas je jaka, stabilna hrvatska država koja će biti gospodar svoje sudbine i u kojoj oko zajedničkih ciljeva i temeljnih vrijednosti trebamo biti jedinstveni," kazao je Milanović. Istaknuvši kako je rat počeo zbog gra-

nalne slobode, prosperitet. "Pobijediti u miru znači i pružiti ruku našim sugrađanima srpske nacionalnosti i njihove žrtve priznati i pokloniti im se." Siguran je da Hrvatska i u miru može biti pobjednička, da može pobijediti recesiju, gospodarsku krizu i sve tendencije koje Hrvatsku žele svrstati izvan Europe i europskih vrijednosti. "Operacija Oluja značila je oslobađanje Republike Hrvatske i prestanak agonije za sve nas koji smo u to vrijeme bili u odori", izjavio je ministar obrane Ante Kotromanović, a ovogodišnju proslavu ocijenio je sjajnom i primjerenom. ■

PROMAKNUĆA PRIPADNICA I PRIPADNIKA OSRH-a

U prigodi 5. kolovoza, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske Ivo Josipović donio je na temelju svojih ustavnih i zakonskih ovlasti, na prijedlog ministra obrane, odluke o redovitom promaknuću za 158 pripadnika i pripadnika Oružanih snaga. Pukovnici Vjekoslav Ferenčina, Mato Matanović i Predrag Palac redovito su promaknuti u čin brigadira. U čin kapetana fregate redovito je promaknut kapetan korvete Tomislav Sinjeri, a u čin pukovnika bojnici Tomislav Kovačić, Damir Perak, Damir Jugović, Dražen Kardoš, Ivica Grebenar, Đuro Pažin, Vlado Dandić, Vladimir Puhanić i Zdravko Šošić. Redovito su promaknuti: 1 poručnica bojnog broda u čin kapetanice korvete, 2 satnice u čin bojnica, 2 poručnika bojnog broda u čina kapetana korvete, 25 satnika u čin bojnika, 14 natporučica u čin satnica, 3 poručnika fregate u čin poručnika bojnog broda, 45 natporučica u čin satnika, 3 poručnice u čin natporučica, 7 poručnika korvete u čin poručnika fregate i 46 poručnika u čin natporučica. Pohvalom Predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga, a za ostvarene natprosječne rezultate u izvršavanju postavljenih zadaća, pohvaljeni su brigadni general Mladen Fuzul, brigadir Ivica Kinder i desentnik Tomica Borić.

(URED PREDSJEDNIKA)

HUMANITARNA NOGOMETNA UTAKMICA

U sklopu humanitarne akcije Hrvatsko srce za Knin 4. kolovoza na kninskom stadionu NK Dinare odigrana je i nogometna utakmica. Veterani 4. i 7. gardijske brigade igrali su s ekipom vaterinoh i glazbenih zvijezda CRO UNUM u kojoj je zaigrao i predsjednik RH Ivo Josipović. "Važno je da su prave sportske zvijezde i osobe iz javnog života ponovno odlučile učiniti nešto dobro, humano", kazao je te se zahvalio svim sudionicima utakmice, posjetiteljima i gledateljima koji su sudjelovali u tom humanitarnom događanju.

Među 105 lokacija na kojima će Inženjerija raditi na raščišćavanju i uklanjanju u ratu oštećenih objekata jest i ova u ulici Stjepana Radića u samom središtu Vukovara, na kojoj se vidi o koliko oštećenim i zapuštenim objektima je riječ

GOMBR

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

SA ZADOVOLJSTVOM POMAŽEMO
LOKALNOJ ZAJEDNICI

Svaki trenutak koji rukovatelj provede na stroju u prilog je njegovu usavršavanju", objasnio nam je zapovjednik brigade, brigadir Siniša Jurković. Napomenuo je i kako sa zadovoljstvom pomažu lokalnoj zajednici, a posebno ih veseli kad i stanovništvo to prepoznaje

Pripadnici Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade ljetne mjesece provode radeći na raščišćavanju i uklanjanju u ratu oštećenih objekata u gradu Vukovaru. Radove su započeli početkom srpnja a na terenu bi trebali biti do kraja listopada. Do tada bi, naime, trebali završiti radove na svih 105 planiranih lokacija. Riječ o objektima koji su u izrazito lošem stanju, obraslim u gusto raslinje, a velikom broju njih prijete i urušavanje. Sve se aktivnosti provode u skladu sa sporazumom između MORH-a i grada Vukovara. Bojnik Goran Zubak, zamjenik zapovjednika Inženjerijske bojne GOMBR-a podsjetio je da je ovakav oblik suradnje s Vukovarem započeo 2010. godine. Tada je očišćeno 50 lokacija. Sljedeće 2011. godine na vukovarskom se području radilo na 104 lokacije, a ove je godine planirano urediti njih 105.

Radi se svakodnevno i svi se radovi za sada odvijaju planiranim dinamikom. Zastojia nije bilo ni kad su temperature u tom dijelu zemlje nerijetko prelazile i 40 Celzijevih stupnjeva. Kad smo ih posjetili početkom kolovoza upravo su završavali radove na jednoj od lokacija na Sajmištu. Do tada su uklonili oštećene objekte na 35 lokacija. U prosjeku se sa svake lokacije iznese 300 do 350 m kubnih građevinskog materijala (šute). Na svakoj lokaciji radi se nešto manje od dva dana. Na terenu je redovito 25 pripadnika bojne što se pokazalo kao optimalan broj ljudi, s pripadajućom tehnikom. Uigrana su ekipa, a ovo je samo dio njihovih zadaća i sastavni dio njihove redovite obuke. Da se radi kvalitetno, s dobrim rezultatima i da radovi ne kasne, potvrdio nam je i satnik Marko Strunje, zapovjednik radne skupine.

Na terenu je i poručnik Josip Prkačin, zapovjednik 1. voda Inženjerijske satnije. Nakon samo tjedna od dolaska u postrojbu poslan je na teren. Diplomirani je inženjer građevine i ovo mu je prvo praktično iskustvo. "Odmah su me poslali u "živu" situaciju. To je odlično," kaže Prkačin. "Ovo iskustvo mi je itekakao značajno. Ovako se mogu najbolje upoznati s poslom, tehnikom, neprekidno sam s vojnicima i praktično učim o tehnologiji rušenja objekata, organizaciji tehnološkog procesa, planiranju.... Praksa je ipak praksa, napominje poručnik. Jedino što ih "mori" jest vrućina i rekordno visoke temperature. No radovi se ne prekidaju. Uostalom ovo je dio njihove obuke a što složeniji uvjeti u kojima se provodi dobro su došli.

Na terenu je uvijek i sanitetski tim, prometno osiguranje i pionirci, a cijeli posao prati i logistički podupire operativno središte u vukovarskoj vojarni. Kod izvođenja ovih, ali i bilo kakvih drugih inženjerijskih radova osobita je pozornost na poštivanju svih građevinskih i komunalnih standarda i propisa kao i sigurnosti i djelatnika i građana. ■

"Ovaj angažman inženjerije ujedno je i dio njihove redovite obuke. Ovako se stručno usavršavaju i usvajaju procedure po kojima trebaju raditi ako se angažiraju u nekoj od međunarodnih operacije ili kad bi trebali djelovati u slučaju prirodnih nepogoda. Svaka sekunda koju rukovatelj provede na stroju u prilog je njegovu usvršavanju", objasnio nam je zapovjednik brigade, brigadir Siniša Jurković. Napomenuo je i kako sa zadovoljstvom pomažu lokalnoj zajednici, a posebno ih veseli kad i stanovništvo to prepoznaje.

Rezultati Inženjerijske bojne itekakao su vidljivi, a ovo je samo jedna u nizu aktivnosti u kojima OSRH svojim stručnim kadrom i tehnikom pomaže civilnoj zajednici. Spomenimo samo aktivnosti u protupožarnoj sezoni koja je u tijeku, akcije traganja i spašavanja, medicinski letovi kao i druge u kojima je angažman i ljudstva i tehnike Oružanih snaga često od presudnog značenja.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE
RESURSE**

raspisuje:

INTERNI NATJEČAJ

- za odabir kandidata za vojnodiplomatsku dužnost
- vojnog izaslanika RH u Republici Srbiji

Osim uvjeta iz članka 19. i 20. Zakona o službi u OSRH za dužnost vojnog izaslanika RH u Republici Srbiji sa sjedištem u Beogradu propisani su sljedeći uvjeti:

- osobni čin: pukovnik/brigadir
- VSS
- posebna vojna znanja (ZSS ili RŠ)
- engleski jezik STANAG 2222 ili ALCPT 85
- 10 godina radnog staža

Predviđeno vrijeme početka dužnosti: do kraja 2012.g.

Posebna stručna znanja i kriteriji poželjni kod odabira kandidata:

- Vojnodiplomatska izobrazba,
- Diplomatska akademija MVEP-a,
- međunarodni tečajevi iz područja diplomacije,
- radno iskustvo iz područja međunarodnih i sigurnosnih poslova

Odabrani kandidat prije pokretanja procedure mora posjedovati nacionalni sigurnosni certifikat stupnja VRLO TAJNO, te sigurnosni certifikat NATO/EU – SECRET.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta kandidati mogu dostaviti na: adresu:

**Ministarstvo obrane Republike Hrvatske,
Uprava za ljudske resurse,
Sarajevska c. 7, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijava je četrnaest dana od datuma objave u Hrvatskom vojniku.

SELEKCIJSKI LETOVI KANDIDATA ZA VOJNE PILOTE

“San se polako ostvaruje!”, oduševljeno nam je rekla Ana Soldo, kandidatkinja za učenika-letača (tj. kadeta-vojnog pilota), nakon što je sletjela na pistu Zemunika i saznala da je uspješno prošla filter selekcijskih letenja u avionu ZLIN 242 L. “Tijekom cijele srednje škole željela sam postati kadetkinja, a zatim vojni pilot. Ovo je veliki korak k ostvarenju te želje. Letovi su bili vrlo zahtjevni, trebala sam biti maksimalno koncentrirana. No, kad sam se opustila, sve je išlo samo po sebi”, rekla je Ana. Nije zaboravila ni spomenuti veliku potporu koju je dobila od djelatnika 93. zb. “Svaka osoba koju sam upoznala u vojarni bila je otvorena i pristupačna, svi su bili susretljivi i željeli pomoći”.

OVO JE TEK POČETAK

Selekcijski letovi među prvim su stubama na putu k zvanju pilota. Tijekom devet sati naleta, sudjeluju polaznici koji će pohađati Fakultet prometnih znanosti (aeronautika) i prošli su sve zdravstvene i psihološke testove. Lete pod stručnim vodstvom nastavnika letenja i usvajaju sadržaje temeljnih

manevara aviona na zemlji i u zraku (vožnja, polijetanje, slijetanje, zaokreti, akrobacije). Nakon obuke slijede ispitni letovi s ispitivačem koji procjenjuje stupanj usvojenosti pojedinih elemenata letenja kod kandidata. Upravo te ispitne letove, zajedno s kolegama-kandidatima, uspješno je prošla Ana Soldo. To je tek početak: konačnu ocjenu o sposobnosti za studij vojnog pilota donosi stručno povjerenstvo HRZ-a i PZO-a, slijede vojnička obuka u Požegi, studij aeronautike, temeljna letačka obuka... i još mnogo, mnogo toga...

PAPIR NIJE MJERILO

Na prvi pogled selekcijsko letenje izgleda kompleksno za nekoga tko je prvi put sjeo za upravljač aviona. HRZ želi odmah vidjeti jesu li ti mladi ljudi sposobni za buduće školovanje. “Zna se dogoditi da netko tko je na papiru vrhunski potencijal, ne može proći ovu fazu. Zahtijevamo dobro snalaženje u novom okruženju i radnom prostoru, u zraku, u

NA SELEKCIJSKIM LETOVIMA, TIJEKOM DEVET SATI NALETA, SUDJELUJU POLAZNICI KOJI ĆE POHAĐATI FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI (AERONAUTIKA) I PROŠLI SU SVE ZDRAVSTVENE I PSIHOLOŠKE TESTOVE. LETE POD STRUČNIM VODSTVOM NASTAVNIKA LETENJA I USVAJAJU SADRŽAJE TEMELJNIH MANEVARA AVIONA NA ZEMLJI I U ZRAKU

PRVI LET

“Želim postati pilot još od osnovne škole, zato sam i upisao srednju zrakoplovnu u Velikoj Gorici. Mislim da će od ovoga koraka biti još mnogo težih. Bilo je naporno, ali bez prevelikih problema, uz pomoć profesionalnih i stručnih nastavnika letenja. Najveći problem? Bura, posebno kod slijetanja. Slijedi studij, a konačni cilj mi je lovački avion. Najdraži tip? Teško je reći, ima ih mnogo

KANDIDAT Robert DOVIJANIĆ

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

tri dimenzije“, kaže nam voditelj 21. naraštaja kandidata selekcijskog letenja, bojnič Robert Ribarić. “Pratimo kako podnose let, promjene pravca, sve njihove postupke i sposobnost učenja, te primanja mnoštva informacija u prilično kratkom vremenu. U početku, komunikacija je više jednostrana, nastavnik objašnjava detalje polazniku. S vremenom ona postaje međusobna, ali se i smanjuje, a na ispitnim letovima idealno je kad ispitivač ne mora izgovoriti niti jednu riječ“, zaključuje bojnič. No, kandidati u ovoj fazi ipak nisu dužni potpuno samostalno upravljati avionom od polijetanja do slijetanja.

VOJNIČKI ODNOS I PONAŠANJE

Veliku ulogu u početku letačkog života kandidata imaju njihoviiskusni nastavnici letenja, koji su s njima u avionu s dvojnimi komandama. Poručnik Ivan Anđić kaže da moraju smanjiti i tremu kandidata, makar je ona uglavnom pozitivna. U zraku je odgovornost iznimna, kako za obuku tako i za sigurnost. Treba i na pravi način upozoravati kandidate na pogreške, jer uz krive ili prečeste sugestije mogu zaredati s nepotrebnim ispravljanjima. Najteže je tijekom slijetanja, koje je najkompleksnije. Motivacija kandidata? “Ona je prisutna kod svih koji dolaze ovamo, a mora biti vidljiva ne samo u letenju, nego i u vojničkom odnosu i ponašanju“, kategoričan je Anđić.

Svojih se prvih letova prisjetio netko tko ih je davno ostavio iza sebe, o.d. zapovjednika Eskadrile aviona 93. zb, bojnič Nenad Hasnek. “Sjećam se svakog leta. Tada sam prvi put sjeo u avion. Nisam znao kako ću reagirati, i ja i moj organizam. Danas je to jedno lijepo iskustvo“. Hasnek je danas vrhunski pilot, nastupa u akrogrupi. Tko zna, možda će njegovim stopama i jedan od kandidata 21. naraštaja...? ■

PREMA KARIJERI PILOTA

➔ EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA

REPUBLIKA HRVATSKA U OPERACIJU EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA ŠALJE SVOJE NAJBOLJE MORNARIČKE ČASNIKE, PRIPADNIKE HRM-a, A NJIHOVA PREDUPUTNA OBUKA I PRIPREMA ZA OPERACIJU ODVIJA SE U SREDIŠTU ZA OBUKU HRVATSKE RATNE MORNARICE "PETAR KREŠIMIR IV" U SPLITSKOJ VOJARNI "SV. NIKOLA". DO SADA JE PETNAEST ČASNIKA HRM-a SUDJELOVALO ILI SE TRENUTAČNO NALAZI U OVOJ OPERACIJI...

HRVATSKI DOPRINOS OPERACIJI ATALANTA

Pripadnici HRM-a poručnici bojnog broda Neven Pejčković, Darija Gvozdenčević, Marinko Rubić ističu vrijednosti iskustva koje su stekli u operaciji Atalanta

Mirovna operacija Europske unije EU NAVFOR Somalia – ATALANTA jedna je od mirovnih operacija u kojoj sudjeluju pripadnici hrvatskih Oružanih snaga, i još je jedna u nizu onih u kojima su hrvatski predstavnici visoko ocijenjeni i prepoznati po svojoj predanosti i stručnosti.

Republika Hrvatska u ovu operaciju šalje svoje najbolje mornaričke časnike, pripadnike HRM-a, a njihova preduputna obuka i priprema odvija se u Središtu za obuku Hrvatske ratne mornarice "Petar Krešimir IV" u splitskoj vojarni "Sv. Nikola" u Lori. Obuka traje devet dana, obuhvaća 54 nastavna sata, a polaznici se upoznaju s brojnim sadržajima koji su im potrebni i vrlo korisni tijekom sudjelovanja u operaciji a provode je pripadnici HRM-a koji su do sada sudjelovali u ovoj operaciji, bilo na dužnostima u operativnom zapovjedništvu ili u zapovjedništvu snaga

operacije. Kroz 14 obučnih sadržaja budući sudionici u mirovnoj operaciji upoznaju se s temeljnim podacima operacije ATALANTA i njezinim zadaćama, povijesnim pregledom i stanjem u području operacije, pravnim okvirima djelovanja, specifičnostima života i rada na brodovima, pravilima djelovanja snaga, operacijama pomorskog presretanja, organizaciji i radu operativnog zapovjedništva kao i zapovjedništva snaga, zračnim operacijama i sl.

Poručnik bojnog broda, Marinko Rubić, u veljači 2012. vratio se iz Northwooda, gdje je na mjestu operativnog analitičara u Odjelu CJ5 u operativnom zapovjedništvu sudjelovao u operaciji.

"Prioritetna zadaća na tom mjestu, gdje uobičajeno dolaze predstavnici hrvatskih OS odnosno HRM-a, jest procjena učinkovitosti operacije i procjena rizika daljnjeg djelovanja.

U skladu s Odlukom Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije EU NAVFOR Somalia – ATALANTA od 3. travnja 2009., Republika Hrvatska u njoj sudjeluje od 2009. godine upućujući do pet časnika/dočasnika HRM-a. Pripadnici HRM-a koji obnašaju dužnost u operativnom zapovjedništvu operacije redovito se rotiraju dva puta godišnje, dok je ukrcaj na brodove u operaciji u skladu s bilateralnim dogovorima.

Lada PULJIZEVIĆ, foto HRM

Poručnik fregate Stipe Skelin za svoj rad pohvaljen je od viceadmirala Juana Rodrigeza, zapovjednika združenih snaga EU u operaciji ATALANTA i zapovjednika svih španjolskih snaga u području operacije

Piratstvo je globalan problem koji je svoju ekspanziju doživio 2007. i 2008. godine, a više od polovice svih piratskih aktivnosti u svijetu događao se upravo u području sjeverozapadnog dijela Indijskog oceana. Zahvaljujući međunarodnim naporima, posljednjih mjeseci zabilježen je značajan pad piratstva“, kaže pbb Rubić. Poručnica bojnog broda Darija Gvozdenčević također je obavljala zadaće operativnog analitičara u Odjelu CJS, u operativnom zapovjedništvu operacije od veljače do kolovoza 2011. a za svoj je rad dobila pohvalu zapovjednika operacije. Govoreći o svojim iskustvima, pbb Gvozdenčević kaže: “Za obavljanje zadaća u Northwoodu

i sudjelovanja na raznim međunarodnim vježbama kojima se pripadnik hrvatskih OS priprema za dobro snalaženje i rad u okruženjima kakva su međunarodne misije i operacije. “Preduputna obuka u Središtu za obuku HRM-a te prenesena iskustva i znanja djelatnika HRM-a stečena za vrijeme boravka u operaciji značajno pridonose razumijevanju i izvršenju zadaća kolegama koji se pripremaju za odlazak u operaciju. Iskustvo zajedničkog rada u multinacionalnom okruženju te iskustvo sudjelovanja u operaciji preporučam svim časnicima“, kaže poručnik Pejković.

Poručnik fregate Stipe Skelin je u operaciji ATALANTA sudjelovao od kraja 2010. do sredine 2011., na zapovjednom brodu u području operacije, a za svoj rad pohvaljen je od viceadmirala Juana Rodrigeza, zapovjednika združenih snaga EU u operaciji ATALANTA i zapovjednika svih španjolskih snaga u području operacije. Aktivnosti pripadnika OSRH koji sudjeluju u operaciji na zadaćama u zapovjedništvu snaga na zapovjednom brodu i kao članovi posada drugih brodova u operaciji razlikuju se od onih koje se obavljaju u operativnom zapovjedništvu operacije. “Naš je glavni zadatak koordinacija s WFP (World Food Programme) i AMISOM (African Union Mission in Somalia), te s ostalim sudionicima u pomorskom trgovačkom prometu, kao i zaštita brodova WFP i AMISOMA. Velika mi je čast bila sudjelovati u koordinaciji vitalne zadaće ove operacije, a posebno mi je čast bila biti prvi hrvatski časnik koji sudjeluje u operaciji EU NAVFOR Somalia – ATALANTA kao član zapovjedništva snaga operacije. Operacija mi je otvorila vrata novim znanjima i sposobnostima, upoznao sam ljude koje bih mogao nazvati prijateljima iz cijelog svijeta, a smatram i da je ovakva prilika izuzetna za svakog mladog časnika.“ ■

od velike mi je koristi bilo iskustvo rada na brodovima Flotile HRM, te preduputna obuka koju smo prošli, a tijekom mog boravka u misiji ugodno je bilo susretati se s ranije formiranim, vrlo pozitivnim mišljenjem i stavovima kolega o pripadnicima OSRH.“

Poručnik bojnog broda Neven Pejković u operaciji ATALANTA bio je od kolovoza 2010. do veljače 2011. I on naglašava važnost kontinuirane obuke i školovanja na svim razinama, kako u zemlji tako i inozemstvu kao

Mirovna operacija Europske unije, EU NAVFOR Somalia – Operation ATALANTA, pokrenuta je u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1814, 1816, 1838 i 1846 iz 2008. godine kako bi se zaštitili brodovi koji prevoze hranu za Somaliju iz programa WFP (World Food Programme), zaštitili brodovi koje

plove u području zahvaćenim piratstvom te odbili svi napadi pirata i oružanih napada na brodove. Operacija ATALANTA je prva EU mornarička operacija koja se provodi u sklopu Europske sigurnosne i obrambene politike (ESDP). Operativno zapovjedništvo operacije je u Northwoodu, u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske, na čelu Europskih pomorskih snaga (European Naval Forces Somalia – EU NAVFOR Somalia) trenutno je kontraadmiral Duncan Potts iz Kraljevske mornarice UK, a EU NAVFOR Somalia raspolaže s do 10 ratnih brodova i do 4 mornarička izvidnička zrakoplova.

➔ EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA

ČASNICI HRM-a TRENUTAČNO U OPERACIJI ATALANTA

PRVI ČASNIK HRM-a NA DUŽNOSTI LOGISTIČKE POTPORE

U sastavu njemačkog odreda za potporu i vezu u Džibutiju od 23. srpnja nalazi se poručnik fregate Tomislav Jadrić, prvi časnik HRM-a koji će obnašati dužnost logističke potpore u Odredu njemačkih mornaričkih snaga koje sudjeluju u sastavu ove međunarodne operacije. Osim tehničke potpore brodovima, zadaće ovog Odreda jesu i pružanje personalne i medicinske pomoći njemačkom vojnom osoblju, potpora lokalnim vlastima i vojnim snagama Europske unije u Džibutiju i sl.

PRVI ČASNIK HRM-a NA STOŽERNOJ DUŽNOSTI

Poručnik bojnog broda Vjekoslav Periša od 23. ožujka do 7. kolovoza obnašao je stožernu dužnost u francuskom zapovjedništvu snaga na terenu u sklopu 11. rotacije mirovne operacije Europske unije EU NAVFOR Somalia - ATALANTA, na francuskom zapovjednom brodu A630 MARNE.

ANALITIČAR OPERACIJE U OPERATIVNOM STOŽERU

Pripadnik Hrvatske ratne mornarice kapetan korvete Zoran Medvidović upućen je u međunarodnu vojnu operaciju Europske unije "EU NAVFOR SOMALIA - ATALANTA" na dužnost analitičara operacije u Operativnom stožeru u Northwoodu u Velikoj Britaniji. Kapetan korvete Zoran Medvidović 15. je časnik Hrvatske ratne mornarice koji sudjeluje u međunarodnoj vojnoj operaciji ATALANTA, a na dužnosti analitičara zamijenit će kapetana korvete Ivicu Pavića koji je tu dužnost obnašao od veljače 2012. godine.

NA NJEMAČKOJ FREGATI "SACHSEN"

Na ratnom brodu SR Njemačke, fregati "Sachsen" koja se nalazi u međunarodnoj vojnoj operaciji Europske unije u Adenskom zaljevu i somalijskim vodama –EU NAVFOR Somalia - ATALANTA, od 16. srpnja sudjeluje časnik HRM-a natporučnik Pave Amulić. Ukrcao je na brod u mornaričkoj bazi Wilhemshavenu, SR Njemačka, odakle je brod isplovio u pravcu Adenskog zaljeva kako bi sudjelovao u borbi protiv pirata i zaštite dostave hrane morskim putem (World Food Programme WFP).

SPORTAŠI - PRIPADNICI OSRH NA OLIMPIJSKIM IGRAMA U LONDONU

MEDALJE KAO POTVRDA

Od ulaska skupine vrhunskih sportaša u OSRH nije prošlo mnogo vremena, tek oko godinu i pol dana. Tijekom tog kratkog razdoblja, mnogi od njih su pokazali da je suradnja MORH-a i Hrvatskog olimpijskog odbora pun pogodak, ne samo za hrvatski sport nego i za Hrvatsku vojsku, pogotovo kada znamo da su u tom razdoblju osvojili više naslova na europskim i svjetskim natjecanjima. Nedavno završene Olimpijske igre u Londonu na najljepši su način pokazale opravdanost sprege sporta i

vojske, te najavile da će suradnja biti duga i plodna. Veslački četverac bez kormilara i tekvondašica Lucija Zaninović vratili su se u Hrvatsku s medaljama. Neki su bili vrlo blizu da ih osvoje (streljačica snježana Pejčić, jedriličari Tonči Stipanović i Ivan Kljaković Gašpić). Ostali su, prošavši žrvanj olimpijskih kvalifikacija koje su im omogućile nastup na Olimpijskim igrama pokazali da pripadaju skupinama najboljih na svijetu u svojim sportovima. Od 24 sportaša koji su potpisali ugo-

PRIPADNICI OSRH U LONDONU

Veslački četverac bez kormilara (Valent Sinković, Martin Sinković, Damir Martin i David Šain) - SREBRNA MEDALJA
Lucija Zaninović (taekwondo) - BRONČANA MEDALJA
Tonči Stipanović (jedrenje, klasa Laser) - 4. mjesto
Snježana Pejčić (streljaštvo-zračna puška) - 5. mjesto (trostav) i 18. mjesto (10 metara stojeći stav)
Ivan Kljaković Gašpić (jedrenje, klasa Finn) - 5. mjesto
Šime Fantela-Igor Marenić (jedrenje, klasa 470) - 6. mjesto
Bojan Đurković (streljaštvo, malokalibarska puška) - 7. mjesto (50 metara ležeći stav), 35. mjesto (50 metara trostav), 36. mjesto (zračna puška, 10m stojeći stav)
Neven Žugaj (hrvanje, kategorija do 74 kg) - ispao u osmini finala
Nenad Žugaj (hrvanje, kategorija do 84 kg) - ispao u osmini finala
Tina Mihelić (jedrenje, klasa Laser Radial) - 17. mjesto

Od 24 sportaša koji su potpisali ugovor s MORH-om (uz hrvače braću Žugaj koji su aktivni časnici), čak ih je 14 nastupilo u Londonu. Brojka je to koja znači mnogo, a znači i više kad se istakne da su svi daleko od zenita svojih sportskih karijera

vor s MORH-om (uz hrvače braću Žugaj koji su aktivni časnici), čak ih je 14 nastupilo u Londonu. Brojka je to koja znači mnogo, a znači i više kad se istakne da su svi daleko od zenita svojih sportskih karijera. Čeka ih još mnogo uspjeha i medalja, pa i na novom olimpijskom spektaklu u Rio de Janeiru za četiri godine. Bit će tu mjesta i za Tonimira Sokola (hrvanje), Stipu Jarlonija i Filipa Grgića (taekwondo), Filipa Hrgovića (boks), Andreju Đaković i Ivanu Maranić (judo)...A vjerujemo, i za neke druge koji još nisu u sustavu OSRH, a svakako bi to željeli. Izvanredna Ana Zaninović još je ranije potvrdila da bi rado krenula stopama svoje sestre, a strijelac Giovanni Cernogoraz je, odmah nakon osvajanja zlatne medalje, izjavio da bi htio obući maskirnu odo-

ru. Ne zaboravimo nove Olimpijske igre su već početkom 2014. godine, i to zimske u Sočiju. Gotovo je sigurno da će na njima nastupiti i pripadnik OSRH, skijaš Natko Zrnčić-Dim. U očekivanju Sočija, nastavit ćemo pratiti uspjeha naših vojnika, vrhunskih sportaša, ali i velikih promotora OSRH i Hrvatske...

HRVATSKI REPREZENTATIVCI PRIPADNICI 19. HRVCON ISAF

Gledajući otvorenje Olimpijskih igara u Londonu ovdje u Afganistanu moglo se primijetiti kako su neki od nas ipak puno više upućeniji u sport od ostatka ekipe. Nikakvo čudo. U redovima 19. hrvatskog kontingenta u operaciji ISAF svoje zadaće obavljaju čak tri hrvatske reprezentativke i reprezentativca

Njihove sportove barem većina od nas baš i ne prati, ali postati vrhunski sportaš u bilo kojem od njih znači posvetiti vrijeme, prilagoditi život nekim posebnim zahtjevima. Još kad se tim, uvjetno rečeno, malim sportovima posveti cijela svoja mladost, onda je to činjenica vrijedna poštovanja. "U ragbiju sam sedamnaest godina. Počeo sam u RK Lokomotiva, pa preko RK Mladosti došao sam u RK Zagreb. Hrvatski sam reprezentativac već sedam godina", govori nam satnik Marjan Slaviček, pripadnik Garnizonskog operativnog mentorskog tima za vezu (G OMLT), kojemu je ovo drugi boravak u operaciji ISAF. "Naravno, da bi čovjek bio vrhunski sportaš potrebni su svakodnevnim treninzima. I motiv za bavljenjem uvjetno rečeno malim sportom", govori nam satnik Slaviček za kojega čovjek na prvi pogled može utvrditi kako se s njime nije baš šaliti. Vrlo skromno govori o svo-

Satnik Marjan Slaviček, pripadnik je Garnizonskog operativnog mentorskog tima za vezu (G OMLT), i ovo mu je drugi boravak u operaciji ISAF. U ragbiju je sedamnaest godina, a hrvatski je reprezentativac već sedam godina. Skromno govori o svojoj sportskoj karijeri, ne propuštajući istaknuti kako mu je njegovo Zapovjedništvo za potporu velika potpora u ragbijaškoj karijeri

joj sportskoj karijeri, ne propuštajući istaknuti kako su mu njegovo Zapovjedništvo za potporu i zapovjednik general-bojnik Mate Ostović velika potpora u njegovoj ragbijaškoj karijeri. "Kada govorimo *ide li pod ruku* vojska i vrhunski sport, odgovor je kratak – ide. I u vrhunskom sportu i u vojsci zna se red. U ZzP-u sam zapovjednik Doma zapovjedništva. I to je odgovoran posao. Zahvaljujući razumijevanju i potpori nadređenih, usklade se i vojne i sportske obveze". I ništa očitito ne trpi, zaključit ćemo mi." U Hrvatskoj i u zemljama susjedstva bilježe se veliki pomaci u ragbiju. To me naravno veseli. Ovom sportu je posvećen i moj brat blizanac, igrač

RK Zagreb i izbornik hrvatske ženske ragbi reprezentacije", govori satnik Slaviček. Njegove kolege mole nas da ne zaboravimo naglasiti njegov predan rad u djelovanju OMLT-a na sjeveru Afganistana. Izgleda, tko jednom nauči na vrhunska ostvarenja, ona mu ostaju u krvi. I u misiji nađe vremena za sport. Dečki u OMLT-u su vrlo aktivni u tomu. Naravno, nije to ragbi, ali sport je sport.

POSVEĆEN BORILAČKOM SPORTU

"Počeo sam trenirati savate ili francuski boks još 2000. godine u drugom razredu srednje škole u klubu u Donjoj Stubici. Zavolio sam taj iznimno zahtjevni borilački sport", govori nam desetnik Zdenko Mirt, hrvatski reprezentativac u ovom sportu. "Trener Srećko Znika i stariji dečki bili su mi uzor", kaže Zdenko, inače pripadnik Satnije specijalne vojne policije i vodič službenog psa za detekciju eksploziva. "Nakon osam mjeseci treniranja nastupio sam i osvojio juniorski kup Hrvatske. Godine 2003. postao sam juniorski prvak Hrvatske u savateu. Ušao sam u državnu reprezentaciju, za koju sam 2003. godine i nastupio na Svjetskom prvenstvu u Belgiji. Tamo sam osvojio drugo mjesto iza francuskog borca od kojeg sam izgubio vrlo malom razlikom na bodove te postao juniorskim viceprvakom svijeta", prisjeća se najvećih dosadašnjih uspjeha desetnik Mirt dok obilazi svojega vjernog Tima, službenog psa za detekciju eksploziva.

"Od 2003. iz godine u godinu osvajam državna prvenstva i nastupam kao član reprezentacije na raznim europskim i svjetskim prvenstvima, prvenstvima Mediterana, međunarodnim prijateljskim mečevima. Do danas imam više od 150 međunarodnih i domaćih službenih mečeva," vodi nas kroz svoju uspješnu sportsku karijeru u kojoj od 2003. godine bilježi vrhunske rezultate.

Od odlaska u vojnu službu 2003./2004. godine u njemu se ljubav prema vojnom pozivu. Sredinom 2005. prijavio se na MORH-ov natječaj i započeo djelatnu vojnu karijeru. Od početka karijere vezan je za vojnu

VRHUNSKI SPORTAŠI -

Devetnaesti je hrvatski kontingent u operaciji ISAF imao sreću da je među sobom imalo ovakve sportaše, ali i ovakve vojnike. Pravi reprezentativci – u sportu i u svome vojničkom pozivu

Dražen JONJIĆ

policiju. "Ipak, u potpunosti sam se našao kada sam primljen nakon zahtjevne obuke u Antiterorističku postrojbu Vojne policije, danas Satnije specijalne Vojne policije Pukovnije Vojne policije HKoV-a", priča nam s neskrivenim ponosom.

Zdenku je ovo drugo sudjelovanje u operaciji ISAF. Prvi dolazak u Afganistan smatra vrhom svoje vojne karijere, što mu je donijelo golemo privatno i profesionalno iskustvo. Nakon povratka iz mirovne misije 2008. godine desetnik Mirt uspio je spojiti dvije svoje ljubavi, onu prema vojnoj policiji i ljubav prema psima: "Zbog moje ljubavi prema psima poslan sam na tečaj za vodiča službenog psa za detekciju eksploziva. To je iznimno zahtjevan posao koji traje 24 sata na dan. Sa psom se živi. Moj pas Tim i ja skladan smo tim. Nadopunjavamo se i vjerujemo jedan drugome".

A savate? "S njim ću se baviti dok god organizam to bude dopuštao. Jednom otkrivene ljubavi traju do vijeka", kaže nam desetnik Mirt.

DAMA U KOPAČKAMA

Među dva mušketira, smjestila se i jedna dama - natporučnica Tatjana Šolaja, pripadnica kriminalističke Vojne policije i hrvatska reprezentativka u ženskom nogometu. "Sportom sam se počela baviti 1993. godine. Htjela sam igrati košarku i odbojku, ali kako nisam baš previše visoka, teta me je odvela kao dvanaestogodiš-

"Počeo sam trenirati još 2000. godine u drugom razredu srednje škole u klubu u Donjoj Stubici. Zavolio sam taj iznimno zahtjevn borilački sport", govori nam desetnik Zdenko Mirt. Hrvatski je reprezentativac savatea ili francuskog boksa. Od 2003. osvaja državna prvenstva i nastupa kao član reprezentacije na raznim europskim i svjetskim prvenstvima. Sredinom 2005. prijavio se na natječaj MORH-a i započeo djelatnu vojnu karijeru i danas je pripadnik Satnije specijalne Vojne policije Pukovnije VP HKoV-a. Ovo mu je drugo sudjelovanje u operaciji ISAF

dišnjakinju u ŽNK Maksimir. Nisam prošla školu nogometa, ali sam s trenerom naporno radila, hvatala poteze, učila igrati nogomet. Od petnaeste sam godine dobila pravo nastupa i tada odigrala prvu utakmicu za seniorsku ekipu kluba. Godine 1998. sa sedamnaest godina dobila sam poziv za reprezentaciju", govori o svojim sportskim počecima. Tijekom svih ovih godina nogomet mi je omogućio da proputujem cijeli svijet. Igrala sam desetak godina na vrlo jakom turniru u Mentonu blizu Monte Carla ostvarujući s klubom vrlo zapažene rezultate u konkurenciji jakih europskih klubova. Nastupala sam također u ženskoj Ligi prvaka, četiri godine za redom. Sada igram u ŽNK Agram, gdje vodim i pomladak." Nogomet je Tatjani omogućio proputovati Europom, od Islanda do Bugarske i Rumunjske. Zabilježila je do sada četrdesetak nastupa za reprezentaciju. Kada je pristupila Oružanim snagama malo je posložila prioritete. "Na početku je bilo teško poloviti, ali sportska volja i tvrdoglavost sve je riješila. To je način života", kaže. "Imala sam sreću da su svi moji zapovjednici bili sportaši imali su razumijevanja. Pomogao mi je nogomet i u mojoj vojnoj karijeri". Zamalo osamnaest godina nogomet je dio nje. "Još mi je ostalo dva ispita da dobijem UEFA B licenciju i da se još više posvetim treniranju djevojčica koje su ove godine osvojile prvenstvo Hrvatske". Gledajući Olimpijadu bilo

joj je drago vidjeti bivšu suigračicu koja kao pomoćna sutkinja sudjeluje na igrama.

Ovdje u Afganistanu natporučnica Tatjana Šolaja prvi je put. Zaigra se i nogomet. Kolege Turci mole da uspori malo. Iznenadeni su njezinim vještinama. Takva je i na svojoj dužnosti pripadnika Kriminalističke Vojne policije. Tko jednom prihvati visoke standarde i visoko postavi ljestvicu, želi je

Natporučnica Tatjana Šolaja, pripadnica je Kriminalističke Vojne policije i hrvatska reprezentativka u ženskom nogometu. Zabilježila je do sada četrdesetak nastupa za reprezentaciju. U Afganistanu je prvi put

preskakati baveći se različitim područjima, osobito vojnog poziva. Baš poput naših mušketira, baš poput naše dame. Devetnaesti je hrvatski kontingent u operaciji ISAF imao sreću da smo među sobom imali ovakve sportaše, ali i ovakve vojnike. Pravi reprezentativci – u sportu i u svome vojničkom pozivu. ■

VRHUNSKI VOJNICI

DOMOVINSKI RAT

**U ljeto 1992.,
14. srpnja,
tijekom ophodnje upao je u
zasjedu i poginuo Ozren Lu-
kić – Luka, špiljar, pripadnik
Planinske satnije. Po njemu
je poslije čuvena Lukina
jama na Velebitu i dobila
svoje ime**

Krajem rujna ove godine pripadnici Planinske satnije "Velebit" obilježiti će 21 godinu od svoje prve akcije i dana osnutka satnije. U ljeto 1991., u jeku rata, skupina dotadašnjih planinara, špiljara, pripadnika Gorske službe spašavanja i gorskih vodiča tražila je način kako da se, s onim što najbolje znaju raditi, uključe u obranu domovine. Njihova prva akcija bila je 28. i 29. rujna 1991. Spašavali su i evakuirali sedamnaest staraca iz sela Kneževići na Velebitu. Ivan Host, tadašnji dozapovjednik satnije i sudionik akcije spašavanja, prisjeća se kako je put do Kneževića bio dug, dulji nego što su planirali, a neprijatelj je držao položaje niti kilometar daleko od njih. "Za samo dva sata organiziralo se 28 ljudi, dragovoljaca, koji su s osobnom planinarskom opremom i GSS opremom krenuli pomoći ljudima iz lovinačkog kraja koji se trebaju povući preko Velebita. Trebali smo izvući 17 nepokretnih ljudi od kojih je najstariji imao 90, a najmlađi 68 godina. Morali smo ih nositi na brdskim nosiljkama, spuštati se noću velebitskim kozjim stazama bez lampi, jer kad bismo ih upalili neprijatelj bi po nama zapucali", govori Host.

Ta, prva uspješno provedena akcija bila je tek početak priče o satniji koja je prva došla na Velebit i koja je, do 25. siječnja 1996. kada je ukinuta, uspješno i predano ispunjavala sve postavljene joj zadatke.

Zapovjednik Planinske satnije bio je Jerko Kirigin, a od studenog 1991. pripadnici satnije smjenjuju

se držeći položaje na ličkom rubu Velebita. Crta koju su držali i oko koje su izviđali protezala se od Svetog brda do Badnja, a poslije i do Golovrhova. "Izviđalo se prema južnom ličkom dijelu bojišta, sve do aerodroma Udžbina i o svemu je obavještavana brigada u Gospiću", prisjeća se Drago Baruškin, pripadnik Planinske satnije od njezinih početaka i sudionik brojnih akcija. U ljeto 1992., 14. srpnja, tijekom ophodnje upao je u zasjedu i poginuo Ozren Lukić – Luka, špiljar, pripadnik Planinske satnije. Po njemu je poslije čuvena Lukina jama na Velebitu i dobila svoje ime. Krajem ljeta 1992. satnija je stavljena u pričuvu, no u Masleničkoj akciji ponovno se vraća na Velebit, u Seline, odakle pruža planinarsku logističku potporu postrojbama HV-a, MUP-a i gardijskih brigada koje su zauzele nove položaje na Velebitu.

Zadaci koje su pripadnici Planinske satnije "Velebit" obavljali bile su brojne i složene. Uz čuvanje crte, izviđanje, prikupljanje i dostavljanje važnih podataka, oni su pružali i planinarsku logističku potporu vojnim i policijskim postrojbama koje su zauzimale položaje na Velebitu, dopremali im hranu i opremu, bili njihovi posebni vodiči. Također su, do kraja 1995. godine, provodili obuku o planinarskom ratovanju te obuku za specijalizirane izvidničko-diverzantske vještine.

Od ljeta 1994. najveći dio djelatnosti satnije bilo je održavanje tečajeva za pripadnike ostalih specijalnih postrojbi Hrvatske vojske u kojima su prenosili svoje znanje iz vrhunskog planinarstva, alpinizma, dnevne i noćne orijentacije, preživljavanja i djelovanja u svim vremenskim uvjetima. U nešto više od godinu dana takvog rada, obuku je prošlo više od tisuću vojnika, dočasnika i časnika iz raznih postrojbi HV-a. ■

Planinska satnija "Velebit" imala je u svom sastavu 16 Himalajaca, a čak devetorica su bila članovi ekspedicije na Mt. Everest. Među njezinih 95 pripadnika, 51 je bio s visokom stručnom spremom, nekoliko ih je bilo pred magistriranjem ili doktoratom, imali su četiri liječnika sa svim potrebnim planinarskim i GSS znanjima a još dvadesetak pripadnika bili su odlični studenti

POSTROJBA SA

Lada PULJIZEVIĆ, Fotoarhiva postrojbe

**IVAN HOST,
DOZAPOVJEDNIK
PLANINSKE
SATNIJE "VELEBIT"**

Svi smo mi, još iz predratnih godina, bili zaljubljenici u Velebit, dobro smo ga poznavali i odlično se u tom okruženju snalazili. Znali smo putove i staze, sve njegove tajne, znali smo kakav je zimi, kako se vrijeme na njemu za čas promijeni pa se osunčan dan pretvori u maglu, mećavu i vijavicu. I, zbog svega toga, nama Velebit u to, ratno vrijeme, nije bio neprijatelj – on je bio naš prijatelj. Iteakav prijatelj.

ZADAĆOM VIŠE

AKROGRUPI "KRILA OLUJE" URUČENE ZNAČKE

na najbolji mogući način prezentiraju obučenosť, profesionalnosť, disciplinu i timski duh", kazao je brigadir Kovač. Iako su letenje i program koji izvode najprepoznatljivija obilježja akrogrupe, njezini članovi i na druge vizualne načine prezentiraju vrijednosť hrvatskih pilota i OSRH u cjelini, te su brojnim međunarodnim nastupima postali snažan promotor RH u svijetu. Uz prepoznatljive crvene letačke kombinezone i kacige s bojama hrvatske trobojnice od sada će piloti grupe nositi i dodijeljene im značke "Kрила Oluje". Značke i svjedodžbe o završenoj osposobljenosti za letenje u akrogrupi dodijeljene su trojici dosadašnjih članova (pukovniku Miroslavu Franjiću, bojniku Diani Doboš, satniku Saši Jokoviću), šestorici aktivnih članova predvođenih voditeljem, bojnikom Dammirom Barišićem i novoosposobljenom članu satniku Josipu Čolaku koji ulazi u sastav grupe u rujnu ove godine. ■

U povodu obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosťi, Dana hrvatskih branitelja i 17. obljetnice VRO Oluja u 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" održana je 6. kolovoza svečanost na kojoj su dosadašnjim i aktivnim članovima akrogrupe uručene značke "Kрила Oluje".

U nazočnosti zapovjednika 93. zrakoplovne baze pukovnika Karola Lučana značke je uručio načelnik stožera HRZ-a i PZO-a brigadir Miroslav Kovač koji je kazao kako su piloti akrogrupe najprepoznatljiviji promotori grane HRZ-a i PZO-a u svijetu, ali i promotori pobjedničke operacije Oluja koja je bila vrhunac Domovinskog rata i odlučujuća operacija za oslobađanje RH. "Obuka pilota akrogrupe jedna je od najzahtjevnijih zadaća koju ratna zrakoplovstva provode, a riječ je o vrhuncu letačkog osposobljavanja gdje se posebno odabrani piloti obučavaju za izvođenje najzahtjevnijih letačkih manevara na ekstremno malim visinama. Zato se i biraju piloti koji

Utemeljena: 5. kolovoza 2005. na desetu obljetnicu VRO Oluja

Prvi neslužbeni nastup: 23. srpnja 2004. na ceremonijalu otvaranja Europskog prvenstva u jedrenju u Zadru

Ukupno nastupa: 82 (50 domaćih i 32 inozemna)

Nastupi u 12 zemalja: (Rumunjska, Slovenija, Mađarska, Njemačka, Austrija, Češka, Slovačka, Belgija, Italija, Turska, Poljska, Danska).

AKTIVNI ČLANOVI:

bojnik Damir Barišić, voditelj akrogrupe (član od 2004., 82 nastupa od čega 46 kao vođa grupe, 1750 sati naleta u karijeri)
satnik Božen Tadić, lijevi pratitelj (član grupe od 2008., 44 nastupa, 1300 sati naleta)
satnik Siniša Hucika, desni pratitelj (član grupe od 2009., 40 nastupa, 1400 sati naleta)
bojnik Matija Vrđuka, repni pratitelj (član grupe od 2005., 80 nastupa, 1450 sati naleta)
bojnik Nenad Hasnek, vanjski lijevi pratitelj (član grupe od 2006., 75 nastupa, 1750 sati naleta)
satnik Edvard Krišto, vanjski desni pratitelj (član grupe od 2007., 56 nastupa, 1450 sati naleta)
satnik Josip Čolak, (završio obuku 2012., demopilot na PC-9M, 1300 sati naleta)
natporučnik Darko Belančić, komentator programa (nastavnik letenja na PC-9 u Eskadrili aviona, 800 sati naleta)

DOSADAŠNJI ČLANOVI:

pukovnik Miroslav Franjić, (član grupe 2004.- 2008., 36 nastupa kao vođa grupe, 2500 sati naleta)
bojnica Diana Doboš, (članica grupe 2004.- 2007., 25 nastupa, 1200 sati naleta)
satnik Saša Joković, (član grupe 2004.-2006., 7 nastupa, sada izvan sustava OSRH)

Predsjednik RH u posjetu PP NOS-u

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović posjetio je 6. kolovoza Zapovjedništvo Protupožarnih namjenski organiziranih snaga OSRH u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama pokraj Splita. Predsjednika su dočekali zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH za operacije viceadmiral Zdenko Simičić, zapovjednik Protupožarnih namjenski organiziranih snaga OSRH general- bojnika Mate Obradović i ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Jadran Perinić.

Tom je prigodom general Obradović predsjednika Josipovića upoznao s rezultatima uporabe Oružanih snaga RH u ovogodišnjoj protupožarnoj sezoni.

Protupožarne namjenski organizirane snage OSRH od 15. svibnja do 5. kolovoza 2012. bile su angažirane na 154 požarišta, dok su u istom razdoblju prošle godine bile angažirane na 66 različita požarišta. Pritom su zračne snage ostvarile 3728 letova tijekom 622 sati naleta i na požarišta ukupno ispustili 18 105 tona vode. Najčešće su djelovale u Šibensko-kninskoj županiji (48 različitih intervencija zračnim snagama), a zatim u Splitsko-dalmatinskoj (41 intervencija) i Zadarskoj županiji (34 intervencije). Na tri požarišta (na požarištu Selce - Bribir i dvije intervencije na otoku Mljetu) bile su angažirane kombinirane zračne i kopnene snage, dok su na svim preostalim požarištima bile angažirane samo zračne protupožarne snage (protupožarni avioni Canadair CL-415, Air Tractor AT-802A i AT-802F, te transportni helikopteri Mi-8 MTV1). Da je ova protupožarna sezona najzahtjevnija do sada, najbolje pokazuje i činjenica da je samo tijekom srpnja 2012. PP NOS OSRH bio angažiran na 118 različitih požarišta, dok je u srpnju prošle godine, koja je rekordna po broju intervencija, bilo samo 47 intervencija snaga PP NOS OSRH.

OJI

DOSTAVA PITKE VODE STANOVNIŠTVU ZADARSKIH OTOKA

Vodonosac PT-71 Obalne straže RH, od 1. kolovoza 2012. angažiran je na zadaći dostave pitke vode stanovništvu najugroženijih otoka u području zadarskog otočnog arhipelaga.

Posada vodonosca počela je s dostavom pitke vode na otoku Veli Iž, jednom od 18 naseljenih otoka zadarskog arhipelaga.

Tako je 2. kolovoza dostavljeno 320 tona pitke vode na Veli Iž, u subotu 323 tona

pitke vode na otok Mali Iž, a 6. kolovoza nastavljeno je s opskrbom te je na otok Veli Iž dostavljeno još 320 tona pitke vode. Vodonosac će biti angažiran dok za to bude postojala potreba.

OJI

DRAGOVOLJNO DARIVANJE KRVI

U vojarni "Bosut" u Vinkovcima 7. kolovoza 2012. provedena je akcija dragovoljnog darivanja krvi pripadnika Gardijske oklopno-mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske. Akciju je organiziralo Društvo Crvenog križa Slavonski Brod, a nastavak je suradnje s pripadnicima brigade koji se rado odazivaju ovoj humanoj aktivnosti. U akciji je krv darivalo 100 pripadnika brigade.

OJI

Suradnja hrvatskih i američkih dočasnika

U Središtu za temeljnu obuku u Požegi, instruktori Dočasničke škole 7. armije Američke kopnene vojske za Europu i instruktori Središta za temeljnu obuku ZOD-a "Fran Krsto Frankopan" HKoV-a, započeli su 7. kolovoza 2012. s provedbom Warrior Leaders Course (WLC). Riječ je o tečaju osposobljavanja vojnika koji je identičan tečaju za razvoj temeljnih

Foto: Josip ČIČAK

spособnosti vođenja koji se provodi u OSRH. Namijenjen je najboljim vojnicima, odabranim iz postrojbi HKoV-a koji stječu kompetencije potrebne za vođu tima i ostale dužnosti razine čina skupnik. Sedamnaestodnevnu obuku 36 pripadnika HKoV-a provode četiri pripadnika Dočasničke škole 7. armije Američke kopnene vojske za Europu i četiri instruktora Središta za temeljnu obuku. Ovaj oblik zajedničke obuke rezultat je odlične suradnje Hrvatske kopnene vojske i Američke kopnene vojske za Europu (USAREUR), a konkretna aktivnost usuglašena je između prvih dočasnika tijekom održavanja 6. konferencije prvih dočasnika kopnenih vojski europskih zemalja. Zajedničko obučavanje je iznimno važno, kako za pripadnike HKoV-a tako i za pripadnike USAREUR jer rezultira povećanjem sposobnosti zajedničkog djelovanja pripadnika vojske SAD-a i OSRH i pridonosi međusobnom usklađivanju taktika, tehnika i postupaka potrebnih za zajedničko djelovanje u operacijama i vježbama. Završna svečanost predviđena je 24. kolovoza u vojarni 123. brigade Hrvatske vojske u Požegi.

Jadranko JAMBREC, Dominik BAN

IMENOVAN NOVI VISOKI CIVILNI PREDSTAVNIK NATO-a U AFGANISTANU

Veleslanik Maurits R. Jochems novi je visoki civilni predstavnik (SCR) NATO-a u Afganistanu, a na toj dužnosti zamijenit će veleslanika Simona Gassa, koji je bio u Afganistanu kao visoki civilni predstavnik od travnja 2011. Odluka je to koju je početkom kolovoza donio glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. Kao i njegov prethodnik veleslanik Jochems bit će politički predstavnik Saveza u Kabulu, a u skladu s dogovorom koji je postignut na posljednjem samitu u Chicagu pružat će potporu NATO-ovu cilju suverenoga, sigurnoga i demokratskog Afganistana. Među dužnostima koje će novi veleslanik obnašati jest i održavanje koordinacije s afganistanskim vlastima u tranziciji i partnerstvu NATO-a i Afganistana nakon 2014. Blisko će surađivati sa zapovjednikom ISAF-a kao i međunarodnom zajednicom. "Naša je misija u Afganistanu u važnoj fazi, a ja ću se usredotočiti na glatku provedbu tranzicije", rekao je veleslanik Jochems. Govoreći o prioritetima kojima će se posvetiti tijekom svog mandata u Afganistanu, istaknuo je

kako će to biti - kontinuitet kvalitetne suradnje i stvaranje partnerstva s afganistanskom Vladom i drugim važnim akterima, te da je uspjeh misije ključan za stvaranje stabilnog i prosperitetnog Afganistana. Inače, veleslanik Jochems, koji je trenutačno veleslanik Kraljevine Nizozemske u Estoniji, službu će preuzeti u listopadu 2012. Diplomatsko iskustvo stekao je u NATO-u, a bio je i privremeni viši civilni predstavnik NATO-a u Afganistanu 2008. te zamjenik pomoćnika glavnog tajnika za planove u Operativnom odjelu NATO-ova međunarodnog tajništva, kada je upućen u Pakistan kako bi upravljao NATO-ovom potporom Pakistanu nakon potresa 2005. godine. Prema riječima glavnog tajnika veleslanik Jochems donosi sa sobom dubinsko znanje o Afganistanu i široj regiji koje će biti od velike koristi za misiju. "Ovo imenovanje dolazi u ključnom trenutku za ISAF", kazao je prvi čovjek NATO-a. Rasmussen je također pohvalio rad veleslanika Gassa koji se vraća u Ministarstvo vanjskih poslova Velike Britanije, nakon 18-mjesečne službe u Afganistanu. "Zahvaljujem mu na službi. Veleslanik Gass je napravio značajan doprinos u upravljanju uspješnom tranzicijom sigurnosne odgovornosti prema afganistanskim vlastima, kao i na samitu NATO-a u Chicagu u pripremanju odluka o Afganistanu", rekao je Rasmussen.

POLJSKI PROTURAKETNI ŠTIT

Pregovori Poljske i SAD-a o proturaketnom štitu traju još od svibnja 2007. godine, a s obzirom na to da nikada nije postignut konačan dogovor, predsjednik Poljske Bronisław Komorowski nedavno je najavio kako njegova zemlja razmišlja o uspostavi vlastitog proturaketnog štita. Taj bi naime projekt zamijenio štit o kojem su dvi-

je zemlje pregovarale još u vrijeme mandata bivšeg američkog predsjednika Georgea Busha. Naime, program moderniziranja poljskih oružanih snaga, što su ga Amerikanci predstavili u travnju 2008., Poljacima nije bio dovoljan, što je dovelo do odugovlačenja pregovora, da bi u rujnu 2009. američki predsjednik Barack Obama izjavio kako odustaje od postavljanja američkog proturaketnog štita u Europi, i to nakon što je Rusija kritizirala te planove. Inače, poljski predsjednik smatra kako njegova zemlja treba razmotriti taj prijedlog jer joj je nužan moderan proturaketni štit, a ne da se novac troši na vojnu tehniku koja neće pružiti zadovoljavajuću zaštitu od napada. Što se pak dogovora s Amerikancima tiče, taj je štit trebao biti postavljen do 2018. godine i to ne samo u Poljskoj već i drugim članicama NATO-a, no kako tvrde poljski čelnici, taj bi štit samo djelomično pokrio poljski teritorij.

Izaslanstvo Južne Koreje u NATO stožeru

Zamjenik glavnog tajnika Alexander Vershbow primio je u NATO stožeru izaslanstvo parlamenta Južne Koreje. Tijekom susreta veleslanik Vershbow je pozdravio napredak dijaloga i suradnje između azijskih zemalja i NATO-a, a sastanak se također fokusirao na teme vezane uz posljednji NATO samit, kao i situaciju u Afganistanu. Zamjenik glavnog tajnika istaknuo je i kako je Republika Koreja poželjan sudionik u aktivnostima NATO-a. Kao bivši američki veleslanik u Južnoj Koreji, od 2005. do 2008. godine, veleslanik Vershbow je kazao da Savez i Republika Koreja dijele nekoliko ključnih pitanja koja su od zajedničkog interesa, što uključuje Afganistan kao i sve izazove sigurnosnih pitanja. Zahvalio je i na doprinosu te zemlje misiji u Afganistanu. Naime, Južna Koreja sudjeluje u NATO vođenoj misiji ISAF s 426 pripadnika. "Južna Koreja je na globalnoj razini važan NATO partner", rekao je zamjenik glavnog tajnika dodavši kako se nada da će se dobra suradnja nastaviti i pojačati i u budućnosti. Inače, ta je zemlja ujedno i važan donator budućnosti da je do sada Afganistanskoj nacionalnoj vojnoj zakladi uplaćeno više od 36 milijuna eura. Južna je Koreja sudjelovala i na samitu u svibnju u Chicagu, gdje su se susreli svi partneri u misiji u Afganistanu.

Jean-Paul Paloméros, novi zapovjednik NATO-ova zapovjedništva za transformaciju

Sjevernoatlantsko vijeće (NAC) prihvatilo je francusku nominaciju stožernog generala Jean-Paula Palomérosa, zapovjednika francuskog ratnog zrakoplovstva za novog zapovjednika (SACT) NATO-ova zapovjedništva za transformaciju (ACT). General Paloméros novu bi dužnost trebao preuzeti krajem rujna 2012.

Putin o povlačenju snaga iz Afganistana

Iako se međunarodne snage iz Afganistana trebaju povući do kraja 2014. godine, taj je plan komentirao ruski predsjednik Vladimir Putin, koji pak smatra da bi NATO-ove snage u toj zemlji trebale ostati i duže. Ruski je predsjednik izjavio da se snage međunarodne koalicije iz Afganistana ne bi trebale povući dok ne dovrše posao.

ZNATE LI...

- Prije preuzimanja dužnosti glavnog tajnika NATO-a, Anders Fogh Rasmussen bio je premijer Danske

19. HRVCON OBILJEŽIO DAN POBJEDE

U kampovima Marmal i Croatia na sjeveru Afganistana i kampu Cobra u Kabulu, pripadnici 19. hrvatskog kontingenta prigodno su obilježili Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja.

"Ponosni smo što nam sloboda nije ni od koga darovana, već izborna vlastitim snagama, vlastitim žrtvama", rekao je postrojenim pripadnicima 19. HRVCON-a zapovjednik brigadir Tomislav Galić naglasivši kako smo sada u Afganistanu kao predstavnici zemlje koja i te kako razumije što znači mir, sigurnost i stabilnost,

izražavajući zahvalnost svima onima koji su svoje živote položili za slobodnu Hrvatsku.

U povodu velikog hrvatskog blagdana brigadir Galić je uručio odluke o promaknućima te priznanja istaknutim pripadnicima kontingenta koji su svojim djelovanjem postigli zapažene rezultate u obnašanju zadaća u ISAF-u. Istom prigodom pripadnicima kontingenta koji su prvi put u operaciji ISAF dodijeljene su i NATO medalje za časnu i uzornu službu.

D. JONJIĆ

IRAČKI BROD ZA POTPORU

Američki Naval Sea Systems Command (NAVSEA), 16. srpnja službeno je primio prvi od dva naručena broda za potporu odobalnim objektima (Offshore Support Vessel - OSV) imena Al Basrah (OSV 401) namijenjenih iračkoj mornarici. Brodovi su izgrađeni u američkom brodograđilištu RiverHawk Fast Sea Frames u skladu s FMS (Foreign Military Sales) programom, te se dostava drugog broda Al Fayhaa (OSV 402) očekuje do kraja ove godine.

Ova višenamjenska plovila pružaju širok spektar mogućnosti za potporu naftnim platformama, pružaju zahtjeve zapovijedanja i/ili nadzora povezane sa sigurnošću spomenutih platformi kao i ulogu temeljnog broda za manja, ophodna plovila. Plovila će osiguravati prijevoz posada na platforme kao i njihovu ponovnu dopunu potrebnim namirnicama zbog postojanja vertikalne palube kojom je olakšano prebacivanje ljudi i materijala. Osnovne brodograđevne karakteristike trupa ovih brodova očituju se u duljini 60 m, širini 11,2 m te projektnom gazu 3,9 m. Trupovi plovila izrađeni su od standardnog brodograđevnog čelika dok je nadgrađe izrađeno od marinizirane aluminijske slitine. Propulzijski sustav temelji se na dva di-

zelska Caterpillar 3516C motora, pojedinačne snage 2350 kW pri 1800 okr/min čime se postiže brzina od 16 čv. Doplov pri brzini od 10 čv iznosi 4000 Nm dok posadu čine 42 člana pri čemu je osiguran smještaj za dodatnih 40 putnika ili trupa. Temeljno naoružanje OSV-a čini daljinski upravljani top MSI Seahawk DS-30 kalibra 30 mm i do deset strojnica od čega četiri teške strojnice M2 te šest strojnica M240 te je svaki opremljen dvjema brzim napadajnim brodicama.

M. PTIĆ GRŽELJ

SKLOPLJEN UGOVOR ZA

Izraelsko ministarstvo obrane je krajem srpnja sklopilo konačni ugovor s talijanskom tvrkom Alenia Aermacchi za kupnju mlaznih školsko - borbenih aviona M346 Master. Izrael je naručio 30 aviona M346 Master, kojima kani zamijeniti postojeću flotu borbenih aviona A-4 Skyhawk, a i koristiti se njima kao prelaznim tipom za borbene avione F-15, F-16 i F-35, odnosno za naprednu obuku borbenih pilota. Uz kupnju 30 aviona, čija bi dostava trebala započeti do sredine 2014.,

Izrael je ugovorio i specifičan modus uporabe i održavanja aviona. Naime, na temelju sklopljenog ugovora ustanovljeno je javno - privatno partnerstvo s izraelskim ministarstvom obrane. Tako će vlasnik aviona biti talijansko - izraelski konzorcij u vlasništvu Israel Aerospace Industries i Elbit Systems koje će operativnu raspoloživost aviona M346 Master i njegovo održavanje za Izraelsko ratno zrakoplovstvo osiguravati i jamčiti u formi paketa "power by the hour".

Položena je kobilica za gradnju četvrte strateške nuklearne podmornice naoružane balističkim projektilima klase Borei (Projekt 955A) i to 30. srpnja u brodograđilištu Sevmaš smještenom u gradu Severodvinsk na obali Bijeloga mora u regiji Arhangelsk. Ulaskom u operativnu službu, podmornice klase Borei činit će osnovu ruske podmorničke flote. U međuvremenu je prva podmornica u klasi, Juri Dolgoruki koja bi trebala biti naoružana novim balističkim projektilima Bulava izvela gotovo sve potrebne pokusne plovidbe dok je posada već prošla obuku u središtu Obninsk u blizini Moskve a službeni ulazak u aktivnu službu očekuje se krajem ove godine. U posljednjih nekoliko godina radovi na podmornici znatno su ubrzani. Druge dvije podmornice u klasi, Aleksandar Nevski i Vladimir Monomah su u različitim fazama opremanja, a imena se podmornica dodjeljuju prema staroruskim prinčevima. Podmornice na nuklearni pogon klase Borei duljine su 170 metara i širine 13,5 metara. Imaju mogućnost ronjenja do dubine 450 metara s posadom od 107 članova i autonomijom od 100 dana bez izlaska na površinu. Svaka će podmornica nositi do 12 interkontinentalnih balističkih projektila SS-NX-30 Bulava.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Igor SKENDEROVIĆ

KATAR NARUČIO PILATUSE

Švicarski Pilatus Aircraft Ltd krajem je srpnja objavio da je sklopljen ugovor s Državom Katar za dostavu novih školskih aviona Pilatus PC-21. Katarskom ratnom zrakoplovstvu bit će dostavljena ukupno 24 aviona PC-21, te zemaljski trenažni sustav a dogovorena i je dugogodišnja potpora oko održavanja aviona. Nabava novih školskih aviona nastavak je sveobuhvatne obnove, u sklopu koje je prije nekoliko godina osnovana nova vojna zrakoplovna akademija i pokrenuta je nabava više tipova novih zrakoplova. Početak dostave prvih Pilatusa treba započeti sredinom 2014., dok bi sredinom 2015. prvi kadeti trebali započeti sa svojim prvim letovima na PC-21. Zasad se u javnosti ne iznose konkretniji podaci o vrijednosti katarske narudžbe, ali se pretpostavlja kako bi ona mogla biti blizu 511 milijuna američkih dolara koliko su Ujedinjeni Arapski Emirati odlučili platiti za 25 aviona Pilatus PC-21.

Tvrtka Pilatus Aircraft Ltd je tijekom 1999. započela s razvojem nasljednika za obitelj školskih aviona PC-7/PC-9 s nakanom da to bude najnapredniji školski sustav za 21. stoljeće, što je i bilo razlogom da novi Pilatus nosi oznaku

Foto: Igor SKENDEROVIĆ

21. Prateći suvremene trendove i potrebe u školovanju vojnih pilota, Pilatus Aircraft Ltd je s PC-21 predstavio u cijelosti novi dizajn. To se prije svega odnosi na pojednostavljenje i dijelom skraćanje puta koji pilot mora proći u svome školovanju, odnosno dolasku na mlazni borbeni avion. Zasluge za to idu novom paketu avionike, pogonskoj skupini nove generacije Pratt & Whitney PT6A-68B, te vrlo dobroj prilagodljivosti različitim tipovima mlaznih borbenih aviona za koje PC-21 može poslužiti kao prelazni tip aviona.

I. SKENDEROVIĆ

IZRAELSKE MASTERE

Vrijednost nabave aviona, potrošnog materijala, zamjenskih dijelova, tehničke dokumentacije, trenažnog sustava te obuke za tehničko i letačko osoblje procjenjuje se na oko 610 milijuna američkih dolara, koji će tvrtki Alenia Aermacchi biti isplaćeni u cijelosti, dok će izraelska država ugovoreni iznos otplaćivati dvadeset godina, bankama i investicijskim mirovinskim fondovima koji će biti uključeni u financiranje ugovora. Kupnja aviona

M346 Master dio je većeg ugovora vrijednog oko milijarde američkih dolara, u sklopu kojeg je Izrael od Italije naručio i satelitski sustav OPTSAT-3000, dodatni paket napredne avionike kojim će biti opremani izraelski avioni M346 Master, te dodatni senzorski sustavi koji će se ugrađivati na avione Gulfstream G550 CAEW (Conformal Airborne Early Warning) za elektroničko djelovanje i izviđanje iz zraka.

I. SKENDEROVIĆ

ČETVRTA PODMORNICA KLASE BOREI

Foto: Sevmash

➔ VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Ministarstvo obrane Ukrajine

ZARON UKRAJINSKE PODMORNICE

Ukrajinska podmornica na dizelsko-električni pogon, Zaporizhzhia U-01 (Projekt 641, klasa Foxtrot) nakon uspješnog prvog plova u ožujku ove godine nakon gotovo 20-godišnjeg remonta u ruskom brodogradilištu Crnomorske flote, uspješno je izvršila svoj prvi zaron na veće dubine te je nastavila ovu fazu brodograđevnih ispitivanja. Tijekom ispitivanja osigurava je spasilački brod Komuna graničnih snaga sigurnosti kao i stručnjaci brodske spasilačke brigade. Prva plovidba podmornice planirana je još u svibnju prošle godine, no morala je biti odgođena zbog kvarova i ponovnih popravaka. U skladu s dostupnim podacima o uspješno obavljenim puskim plovidbama i ispitivanjima do sada, vojni dužnosnici uvjereni su kako će podmornica vrlo skoro ući u operativnu službu ukrajinske mornarice. Dizelska podmornica Zaporizhzhia izgrađena je 1970. u tadašnjem Lenjingradu. Isprva je podmornica bila smještena u Sjevernoj a od 1990. bila je u sastavu Crnomorske flote ruske ratne mornarice. Službeno je 1. kolovoza 1997. predana Ukrajinskoj ratnoj mornarici. Zbog nedostatka financijskih sredstava u ukrajinskom državnom proračunu, podmornica je bila usidrena. Osnovne brodograđevne karakteristike podmornice očituju se u duljini od 70,1 m i površinskoj istisnini 1945 t odnosno podvodnoj 2471,5 t. Postojećom dizelsko-električnom propulzijom postiže podvodnu brzinu 8 čv dok joj površinska istisnina iznosi 16 čv. Podmornica je projektirana za dubinu ronjenja od 250 m dok je maksimalna ispitana dubina iznosila 280 m. Posadu čine ukupno 78 časnika, dočasnika i mornara dok je temeljno naoružanje 10 torpednih cijevi kalibra 533 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

Tijekom sajma Farnborough International Airshow 2012 jednu od zapaženijih prezentacija imala je i ruska korporacija Irkut. Oni su predstavili školsko - borbeni avion Jak-130 (NATO oznake Mitten). Dosad prvi i glavni naručitelj te operater Jak-a 130 je rusko ratno zrakoplovstvo, koje je naručilo 12 pa još 65 aviona. Prvi inozemni ugovori potom su sklopljeni s Alžirom za 16, i s Vijetnamom za 8 aviona, dok Kazahstan razmatra mogućnost kupnje.

Potaknuti nedavnom odlukom ruskog ministarstva obrane i ruskog ratnog zrakoplovstva kako ne kane biti uključeni u daljni razvoj postojeće platforme Jak-130, korporacija Irkut nastavila je sa samostalnim poboljšanjima aviona i njegovim marketinškim predstavljanjem zainteresiranim kupcima na svjetskom tržištu. Tako su najavili kako će do kraja 2013. završiti s razvojem sustava za opskrbu gorivom u zraku te završiti s testiranjem integracije novog ciljničkog sustava koji bi se nosio u formi podvjesnika. Novi ciljnički sustav trebao bi omogućiti Jak-u 130 samostalni laserski zahvat zemaljskih ciljeva, odnosno nošenje znatno šireg arsenala navođenih bombi te projektila zrak - zemlja. Rusko ratno zrakoplovstvo na Jak-130 gleda primarno kao na platformu za naprednu letaćku obuku borbenih

JAK-130 ZA SVJETSKO TRŽIŠTE

pilota, i važan element školovanja za ruski borbeni avion nove generacije Suhoj T-50. S druge pak strane u korporaciji Irkut smatraju kako Jak-130 može biti zanimljiv za mala zrakoplovstva, što je i bio glavni motiv za "naoružanu" konfiguraciju aviona prilikom njegovih prezentacijskih letova na Farnborough International Airshow 2012. Jak-130 na svojih osam podvjesnih točaka može nositi do 3000 kg ubojnih sredstava, u različitim kombinacijama, a njegova okvirna nabavna cijena na međunarodnom tržištu kreće se oko 15 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIĆ

Foto: Marinha do Brasil

Brazilska brodograđevna tvrtka Indústria Naval do Ceará SA (INACE) 27. je srpnja dostavila prvi od četiri naručena riječna hidrografska broda AvHoFlu (Aviso Hidroceanográfico Fluvial), imena Rio Tocantins namijenjena brazilske ratnoj mornarici. Osnovne brodograđevne odlike nove klase riječnih hidrografskih brodova očituju se u duljini preko svega 25 m, širine 6,5 m, gaza 1,4 m pri maksimalnoj istisnini 140 t. Propulzijski sustav omogućuje postizanje maksimalne brzine od 10 čv dok posadu plovila čine ukupno 10 članova. U aktivnoj službi brazilske mornarice nekoliko je različitih klasa istraživačkih i hidrografskih brodova namijenjenih, prije svega zbog svoje veličine, pomorskim aktivnostima te će novom klasom ri-

BRAZILSKI ISTRAŽIVAČKI BROD

ječnih hidrografskih brodova, brazilska mornarica zaokružiti profil i potrebu za novim tipom plovila. Hidrografske brodove bit će namijenjeni hidrografskim mjerenjima koja uključuju informacije fizičke oceanografije, tj. plimu i oseku, struje i valove. Oni uključuju i mjerenje dna, posebice geološka obilježja kao što su stijene, plućine, grebeni i dr. koji su rizik za plovidbu, sprečavaju prolazak brodova te uključuju obilježja obale, prirodna i ljudska, koja pomažu u plovidbi brazilskim rijekama. Ugovor o gradnji spomenute flote brodova potpisan je 2011. a u skladu s tadašnjim terminskim planovima brodovi su trebali biti dostavljeni do studenog ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

NJEMAČKA RAZMATRA KUPNJU REAPERA

Njemačka je blizu donošenja konačne odluke za kupnju novog besposadnog sustava. U ovoj je fazi upućen poziv za dostavljanje ponude američkoj tvrtki General Atomics Aeronautical Systems (GA-ASI). Od tvrtke GA-ASI zatražena je ponuda za besposadni sustav MQ-9 Reaper, koji je poznat i pod nazivom Predator B odnosno Guardian. U ljeto 2008. Njemačka je u sklopu Foreign Military Sales programa bilateralna vojne suradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama pokazala zanimanje za kupnju pet letjelica

Reaper, četiri zemaljske kontrolne postaje, te pratećeg paketa logističke potpore i obuke svojih operatera. Tada se vrijednost tog paketa kupnje procjenjivala na 205 milijuna američkih dolara. Mogućom kupnjom besposadnog sustava MQ-9 Reaper Njemačka kani zamijeniti postojeća tri besposadna sustava HERON 1, koji su ugovorom o operativnom leasingu nabavljeni u ožujku 2010., i od tada se njima koristi u Afganistanu za zadaće izviđanja iz zraka.

I. SKENDEROVIĆ

Ophodnje su među najvažnijim bojnim zadaćama, a izvode ih snage različite veličine od male četveročlane skupine do namjenskih snaga bojne. Veličinu i snagu ophodnje određuje svaka pojedina zadaća, odnosno krajnji cilj ophodnje

➔ VOJNA VJEŠTINA

PROVEDBA OPHODNJE NIJE TEK SLANJE POSTROJBI NA NEKAKAV NEPOZNATI TEREN S NADOM DA ĆE SVE PROTEĆI U NAJBOLJEM REDU. OPHODNJA IMA NAČELA KOJIH SE TREBA PRIDRŽAVATI, A TO SU PLANIRANJE, IZVIĐANJE, SIGURNOST, NADZOR I ZDRAV RAZUM

OPHODN

Mirko ILIĆ

JE

VOJNA VJEŠTINA

Ophodnje su među najvažnijim bojnim zadaćama, a izvode ih snage različite veličine od male četveročlane skupine do namjenskih snaga bojne. Veličinu i snagu ophodnje određuje svaka pojedina zadaća, odnosno krajnji cilj ophodnje. Ophodnje su glavna zadaća, tj. cilj, svrha i uopće razlog postojanja svih postrojbi koje izvode bojna djelovanja, posebice pješačkih, motoriziranih i mehaniziranih. Većinu vremena koje neka postrojba provodi u bilo kojoj borbenoj situaciji bit će u izvođenju nekog oblika ophodnje, ili čak više njih, bilo da napadne ključni protivnički položaj, bilo da uspostavi zasjedu na protivničkoj liniji opskrbe ili da izvuče oborenog pilota iz područja pod protivničkim nadzorom. U prošlosti su ophodnje imale gotovo jednako značenje kao i danas, s tim što se u današnje vrijeme znatno povećavaju rasponi zadaća i količina potrebnih individualnih vještina njezinih pripadnika, posebno u području prikupljanja obavještajnih podataka, a pogotovo je to slučaj kod motoriziranih ophodnji, odnosno u aktualnim konvoj-operacijama u mirovnim misijama.

Ophodnje su kao oblik djelovanja i vrhunac pješačke obuke, kako individualne tako i kolektivne (timske), zbog čega im se u svim suvremenim vojskama pridaje veliko značenje tijekom obuke i uvježbavanja. One su posebne na svoj način i međusobno se razlikuju, ali ipak sve imaju nekoliko istih osobitosti: cilj im je (najčešće neotkriveno) ući u područje operacije,

Ophodnje su kao oblik djelovanja i vrhunac pješačke obuke, kako individualne tako i kolektivne (timske), zbog čega im se u svim suvremenim vojskama pridaje veliko značenje tijekom obuke i uvježbavanja

Minimum potrebnih informacija prije odlaska na zadaću mora davati odgovore na pitanja koji je cilj ophodnje, koja je lokacija cilja i pogodni pravci kretanja i trajanje zadaće

održavati sigurnost na pravcu kretanja, uspješno obaviti dodijeljenu zadaću i sigurno izvući snage bez gubitaka.

NAČELA OPHODNJE

Provedba ophodnje nije tek slanje postrojbi na nekakav nepoznati teren s nadom da će sve proteći u najboljem redu. Ophodnja ima svoja načela kojih se treba pridržavati, a to su planiranje, izviđanje, sigurnost, nadzor i zdrav razum. Prije odlaska u ophodnju potrebno je prethodno izraditi odgovarajući plan djelovanja. Jednostavan plan potre-

ban je radi učinkovite komunikacije i nadzora između zapovjedništva i podređenih snaga sve do najniže taktičke razine. Minimum potrebnih informacija prije odlaska na zadaću mora davati odgovore na pitanja koji je cilj ophodnje, koja je lokacija cilja i pogodni pravci kretanja i trajanje zadaće. Dobro planiranje podrazumijeva puno detaljnije pripreme koje uključuju i prethodne precizne probe svih kritičnih metoda i taktičkih postupaka, posebno onih koji su ključni za predstojeću zadaću. Prilikom odlaska

na zadaću ophodnja napušta sigurno područje pod nadzorom vlastitih snaga. Ulaskom na tzv. ničiju zemlju, na područje koje je najčešće bez učinkovite zaštite vlastitih snaga, ophodnja je uglavnom prepuštena sama sebi i suočava se s nizom raznih opasnosti, počevši od miniranog zemljišta do protivničkih izvidničkih i borbena ophodnji, što sve zahtijeva dobru usklađenost sa zapovjedništvom i zaštitnim snagama, i što treba uvijek uzeti u obzir prilikom planiranja i pripreme (osiguranje materijalne i

paljbene potpore, veza sa zapovjedništvom, vremensko usklađivanje po fazama itd.).

U planiranju kretanja na opasnom području pripadnici ophodnje moraju voditi računa o pravilnoj, tj. taktičkoj uporabi zemljišta, o realnoj mogućnosti nailaska na protivničke snage koje pripadnici ophodnje načelno izbjegavaju sve do samog dolaska na cilj, kao i na sve ostale potencijalne opasnosti. Čak i obično zaustavljanje tijekom kretanja mora biti unaprijed isplanirano, a prilikom zastanka se

uvijek poštuju određeni sigurnosni postupci prema važećim standardima postrojbe.

Izviđanje, koje je jedno od temeljnih načela i na čemu moraju inzistirati svi zapovjednici i vođe, od ključne je važnosti za svaku ophodnju. Odgovornost vođa timova i zapovjednika ophodnji jest u zahtjevu za izviđanjem kako bi se došlo do svih potrebnih obavještajnih saznanja. Na taj način snage na terenu mogu potvrditi ili opovrgnuti sve prijašnje podatke koji se tiču protivničkih mogućnosti, ali i steći podroban uvid u sve eventualne promjene koje se pojavljuju na zemljištu, odnosno u sve ono što je prije možda iz nekog razloga bilo nepoznato. Sigurnost ophodnje u svakom trenutku mora biti prioritet kako bi se zadržala cjelovitost skupine, svaki pripadnik ophodnje je podjednako važan i u svakom trenutku može biti odlučujuća prevaga između uspjeha i propasti zadaće. Prije odlaska na zadaću svi pripadnici ophodnje se izdvajaju u svojevrsnu izolaciju kako bi se osigurala operativna sigurnost, odnosno potpuna zaštita tajnosti podataka (OPSEC – Operations Security).

Pripadnici ophodnje moraju poznavati brojne taktičke postupke, neverbalne znakove i znakove raspoznavanja, tijekom kretanja formacije i razmaci moraju neprestano biti održavani, maskiranje je od iznimne važnosti i s obukom se dovodi do savršenstva, a posade teškog naoružanja imaju posebnu važnost. Sve naoružanje se prije odlaska na zadaću isprobava, a ostala se oprema kompletira za svakog pojedinca. Za dodatnu mjeru sigurnosti prilikom planiranja pravaca kretanja određuju se i

Ophodnje su oduvijek bile značajan dio bojnih operacija, a brojni primjeri pokazuju da one ni u današnje vrijeme nisu nimalo izgubile na svojoj važnosti, naročito u aktualnim mirovnim misijama, u operacijama stabilnosti i potpore miru i u operacijama drukčijim od rata. Naprotiv, u suvremenim uvjetima asimetričnog ratovanja, integrirane bojišnice i u borbama u naseljenim područjima nerijetko se sva aktivna djelovanja svode samo na neki oblik ophodnje.

VOJNA VJEŠTINA

alternativni pravci, točke okupljanja i koordinate eventualnih točaka koje će pokriti topnička potpora ili potpora zrakoplovstva.

Nadzor zapovjedništva nad ophodnim snagama, posebno vođa na nižim razinama, vrlo je bitan, jer jasno razumijevanje koncepta operacije (CONOPs – Concept of Operations) i zapovjednikove namjere s ciljem najučinkovitije taktičke uporabe snaga (u odnosu na protivnika) određuje hoće li zadaća u potpunosti biti uspješno obavljena ili ne. Vođe najmanjih, taktičkih sastava su izravno odgovorni za organizaciju kompletnog života i rada unutar postrojbe i za cjelokupno funkcioniranje snaga koje su određene za konkretnu ophodnju. Zdrav razum, maštovitost i logično promišljanje prilikom izvođenja ophodnje omogućuje uporabu svih raspoloživih podataka s ciljem donošenja što bolje, pravodobne odluke.

VRSTE OPHODNJA

Borbene ophodnje, koje su inače vrlo snažne, fleksibilne i pokretljive, imaju za cilj stupiti u neposredan dodir s protivnikom, a dijele se na prepadne, zasjedne i sigurnosne (zadaće "pretraži i napadni"). Ove su vrste ophodnja vrlo djelotvorne, jer nanose gubitke protivniku, a imaju povoljan psihološki učinak na vlastite snage. Prepadne se ophodnje provode iz pokreta na stacionirane protivničke snage. One kojima je cilj prepad na utvrđeni položaj naj-složeniji su oblik bojnog djelovanja, pa se dodjeljuje samo najuvježbanijim i najiskusnijim postrojbama. Zasjeđe se postavlja na putovima za koje je poznato (ili se pretpostavlja) da se njima protivnik koristi ili na mogućim pravcima nailaska protivničkih snaga,

Tragačke ophodnje su načinom izvedbe vrlo slične izvidničkim, a najčešće uključuju potrage za pilotima oborenim nad područjem pod izravnim nadzorom protivničkih snaga (CSAR - Combat Search And Rescue, borbeno traganje i spašavanje), potragu i praćenje protivničkih snaga na temelju ostavljenih tragova na napuštenim položajima i slično

Ako se zadaća planira u više zasebnih faza, odnosno ako se ophodnja ustrojava od više različitih cjelina, u sklopu namjenski organiziranih snaga (TF - Task Force), tada se određuje privremeni vođa jedne faze zadaće, tj. vođa ophodnje (časnik ili dočasnik) s privremenom zapovjednom odgovornošću za tu ophodnju

pogotovo kod kanaliziranja protivnika u sklopu šireg plana.

Sigurnosne ophodnje mogu biti raznolike, od uspostavljanja motriteljskih položaja ispred vlastitih položaja na crti razdvajanja ili slanja skupina za pretraživanje nekog područja, do izdvajanja manjih timova radi osiguranja matične postrojbe u kretanju. Vrijednost borbenih ophodnji odražava se u činjenici da one omogućuju ekonomičnu uporabu snaga, jer ophodnje koje čine male skupine mogu poraziti brojčano snažnije protivničke formacije i polučiti veće rezultate nego što bi se s obzirom na njihovu veličinu moglo očekivati, čime matična postrojba višestruko dobiva na svojoj borbenoj vrijednosti.

Izvidničke ophodnje izbjegavaju izravan kontakt s protivnikom, a cilj im je prikupljanje što više detaljnih obavještajnih podataka o nekom zemljištu ili protivniku, bez obzira je li riječ o njegovu rasporedu, razmještenim snagama, kretanju ili budućim namjerama. Izviđanje zemljišta se odnosi na neku točku, područje ili na pravac, a provodi se s ciljem prikupljanja podataka o određenom dijelu zemljišta koje je važno za predstojeće operacije. Izvidničke ophodnje su obično vrlo malog sastava i nerijetko ih čine timovi od samo tri ili četiri pripadnika. Glavno oružje izvidničke skupine jest prikrivenost, pa u izviđanju ophodnja izbjegava izravan dodir s protivničkim snagama, a ako

ipak dođe do kontakta izvidnici ga brzo prekidaju, izvlače se iz područja kompromitacije i obavještavaju zapovjedništvo.

Treba napomenuti da unatoč brzom razvoju vrhunske satelitske tehnologije i računalnih sustava klasično kopneno izviđanje i dalje je najvažniji način prikupljanja podataka, jer ono jamči dobivanje točnih podataka u realnom vremenu. Posebni oblici izviđanja jesu nasilno izviđanje (za što su potrebne jače snage) i izviđanje vatrom (vrlo česta metoda u izraelskim oružanim snagama).

Tragačke ophodnje su načinom izvedbe vrlo slične izvidničkim, a najčešće uključuju potrage za pilotima oborenim nad područjem pod izravnim nadzorom protivničkih snaga (CSAR – Combat Search And Rescue, borbeno traganje i spašavanje), potragu i praćenje protivničkih snaga na temelju ostavljenih tragova na napuštenim položajima i slično.

ORGANIZACIJA OPHODNJE

Ophodnja se priprema i organizira s točno određenim ciljem provedbe neke zadaće. Pripadnici ophodnje moraju sami održavati vlastitu sigurnost, neprekidno pratiti pravce kretanja, prepoznavati i sigurno prelaziti opasna područja, zaobilaziti ili uklanjati prepreke, izviđati ciljeve i javljati se zapovjedništvu, odlučno i agresivno napadati protivnika, pravilno reagirati na svaki dodir s protivničkim snagama

Sigurnosne ophodnje mogu biti raznolike, od uspostavljanja motriteljskih položaja ispred vlastitih položaja na crti razdvajanja ili slanja skupina za pretraživanje nekog područja

(osobitosti reljefa, utjecaj na vlastite snage i na protivnika). Zapovjednik ophodnje u suradnji sa svim pripadnicima određuje kritične predstojeće zadaće i raspoređuje osoblje, odnosno organizira elemente u skladu s njima. Gdje god je moguće zadržava se integritet najmanjih elemenata (binomi, timovi i desetine).

Organizacija ophodnih snaga je esencijalna za uspjeh dodijeljene zadaće. Ako je pješaka postrojba i inače dobro uvježbana, onda je ona zasigurno sposobna organizirati ophodnje većeg značenja, pogotovo ako snage dobro funkcioniraju na najnižim taktičkim razinama (do razine voda). Nakon primitka pripreme zapovijedi zapovjednik odmah pristupa pripremi i planiranju.

Ako je ophodnja ustrojena kao organska cjelina, npr. desetina, obično je

i slično, a sve to traži visoku razinu obučenosti i vrhunsku organizaciju.

Čimbenici koji uvjetuju ustroj svake ophodnje jesu sastav (na njega utječu veličina postrojbe, obučenost pripadnika, zadaća,...), vrijeme odlaska na zadaću (točno vrijeme napuštanja područja pod nadzorom vlastitih snaga), vrijeme povratka (predviđeno vrijeme povratka ophodnje na područje pod nadzorom vlastitih snaga), pravci kretanja (ukupna duljina po krakovima, azimuti, točke okupljanja, točke spajanja, vremenske smjernice), protivnik (detaljni podaci koji uključuju položaje, raspored, poznate raspoložive snage, sastav, naoružanje itd.) i zemljište

zapovjednik te desetine ujedno i vođa ophodnje.

Ako se zadaća planira u više zasebnih faza, odnosno ako se ophodnja ustrojava od više različitih cjelina, u sklopu namjenski organiziranih snaga (TF – Task Force), tada se određuje privremeni vođa jedne faze zadaće, tj. vođa ophodnje (časnik ili dočasnik) s privremenom zapovjednom odgovornošću za tu ophodnju. Trenutačna uloga zapovjednika određuje ga u vođenju i zapovijedanju. S obzirom na to da u malobrojnim skupinama, pogotovo u slučaju specijalnih postrojbi, trenutačni vođa može biti bilo koji iskusni pripadnik (ovisno o svakom

Iskustva posljednjeg desetljeća pokazuju da se trendovi obuke i uvježbavanja postrojbi koje sudjeluju u borbama ili u međunarodnim mirovnim misijama, ali i suvremenih oružanih snaga u cjelini, uglavnom temelje na integriranju svih individualnih i kolektivnih sposobnosti i vještina koje su ključne upravo za uspješnu provedbu ophodnji, što je pokazatelj da ophodnje neće izgubiti na važnosti ni u budućim sukobima.

pojedinom slučaju, potrebama i situaciji), čak i pripadnik nižeg čina, potrebno je da tim bude u potpunosti profesionalan i da se članovi tima međusobno dobro poznaju i cijene.

Vođenje ophodnje je u takvim slučajevima najčešće privremeno i u skladu s tim se pripremaju ophodnje, zbog čega se u specijalnim postrojbama neprekidno inzistira na izgradnji vođa na najnižim razinama kako bi u svakom trenutku netko mogao preuzeti odgovornost za vođenje i zapovijedanje.

Neke ophodnje, ovisno o složenosti izvedbe zadaće, mogu imati i dvojicu vođe, po jednog za svaku fazu, tj. podzadaću. Tako se na primjer može ustrojiti skupina koja se ubacuje u protivničku pozadinu s ciljem provedbe snajperske zadaće. Snajperski binom je tako u sklopu veće i snažnije skupine koja mu pruža blisko osiguranje i potporu pri kretanju. Tijekom ubacivanja zapovjednik veće cjeline koji poznaje zemljište vodi kretanje do područja cilja, a snajperski binom se pritom koristi za izviđanje i osiguranje tijekom prelaska opasnih područja. Kad skupina stigne na područje cilja vođa snajperskog binoma u cijelosti preuzima vođenje, a ostatak skupine je zadužen isključivo za sigurnost snajperskog binoma i nesmetano izvlačenje. Nakon izvršenja snajperske zadaće prvotni vođa ophodnje – zapovjednik skupine – ponovno preuzima vođenje i zapovijedanje tijekom kretanja.

Ovisno o zadaći ophodnje mogu imati razne elemente/podskupine: skupinu za osiguranje (prednje, bočno, stražnje), skupinu za navigaciju, zapovjednu skupinu, navalnu skupinu, skupinu za prikupljanje opreme i privođenje zarobljenih, skupinu za pretragu poginulih pripadnika protivničkih snaga, tragačku skupinu, skupinu za zbrinjavanje ranjenika i slično.

ELEMENTI BORBENE OPHODNJE

Ovisno o veličini ophodnje se organiziraju po sličnim sastavnicama. Zapovjednu skupinu ophodnje čine zapovjednik, njegov zamjenik ili njegov pomoćnik, vezist i blisko osiguranje (puškostrojničar, snajperist). Navalna skupina je glavna snaga u ophodnji i odgovorna je za napad na protivnika, uništenje protivničkih snaga, prolazak kroz zonu ubijanja i zarobljavanje. Skupina za potporu izravnom ili posrednom paljbom podupire navalnu skupinu i povećava mogućnost uspjeha, "šok vatrom" postiže iznenađenje, vrši pritisak na protivničke snage i onemogućuje im učinkovitu obranu, ograničava im kretanje i omogućuje nesmetano izvlačenje navalnog tima nakon napada.

Skupina za osiguranje bočnih i stražnjih dijelova ophodnje, odnosno zaposjednutog područja s kojeg se izvodi napad, protivniku onemogućuje manevar kao i dovođenje pojačanja, a odgovorna je i za rano upozorenje (svi dijelovi ophodnje su odgovorni za vlastitu mjesnu sigurnost, a tim za osiguranje je odgovoran za sigurnost cijele ophodnje). ■

➔ VOJNE IZLOŽBE

POLJSKA OBRAMBENA INDUSTRIJA I DOMAĆI OBRAMBENI SEKTOR RAZLOG SU VELIKE IZLOŽBE NAORUŽANJA I OSTALE OBRAMBENE OPREME KOJA ĆE SE OVE GODINE ODRŽATI DVADESETI PUT

Republika Poljska s četrdeset milijuna stanovnika, položajem u sru Europe i stabilnim gospodarstvom zanimljiva je svim poslovnim ljudima. Nakon raspada Varšavskog ugovora Poljska, kao i većina bivših članica opredijelila se za euroatlantske integracije. Uspješne političke i ekonomske reforme rezultirale su u njezinu slučaju stabilnom, ekonomski i politički snažnom državom u sru Europe. Poljski se obrambeni sustav također našao pred izazovima reformi koje ga prilagođavaju za novu sigurnosnu realnost. Vojška, koja je do kraja Hladnog rata

VELIKA POLJ

1990-ih bila zamišljena i ustrojena kao masovna vojska za vođenje klasičnih ratnih operacija visokog intenziteta na mogućem srednjoeuropskom ratištu također je prošla znatne preobrazbe. Njihov rezultat je modernizacija, kako doktrinarna tako i tehnološka te materijalna koja je smanjila brojno stanje ljudstva i teške ratne tehnike, te s druge strane naglasila fleksibilnost i učinkovitost u uvjetima novih opasnosti. Mogućnost izbijanja klasičnog oružanog sukoba između država u Europi drastično je smanjena, no narasle su nove vrste opasnosti, koje su transgranične i transnacionalne.

Reforme je prošla i poljska obrambena industrija koja je do kraja Hladnog rata djelovala po tzv. istoč-

Toma VLAŠIĆ, Foto: MSPO

Bruneja, Tajlanda, Italije, Alžira, Saudijske Arabije, Kine, Francuske, Indije, Izraela, Južne Koreje, Litve, Norveške, Rumunjske, Slovačke, Švedske i Turske.

PRIKAZ DOMAĆIH MOGUĆNOSTI

Nezaobilazan dio izložbe MSPO jest prikaz poljskih oružanih snaga. Prikaz je osmišljen tako da pokaže najvažnije dosege Poljske vojske i domaće industrije koja je podupire u usvajanju modernih tehnologija. Nastup na izložbi 2011. pripremili su Uprava za potporu Poljskih OS u suradnji s Kopnenom vojskom i Vojnom policijom.

Izložba u Kielcu privukla je važne globalne tvrtke iz obrambenog sektora. Sudjelovali su BAE Systems, Boeing, MBDA, Raytheon, Thales. Tvrtke su tijekom izložbe organizirale posebna predstavljanja svojih proizvoda. Brojne tvrtke rangirane među prvih deset obrambenih tvrtki čiji se ukupni godišnji promet mjeri desecima milijardi dolara i eura sudjeluju na izložbi prepoznajući važnost same priredbe i domaćeg tržišta obrambenih proizvoda. Tradicionalno, unatoč snažnoj nazočnosti

SKA IZLOŽBA

nom modelu državnog vlasništva i sigurnih poslova za domaće tržište i tržišta drugih članica tadašnjeg Varšavskog ugovora. Kraj Varšavskog ugovora znatno je reducirao tu vrstu narudžbi, a sigurne narudžbe domaćeg obrambenog sektora prorijedile su se zbog reformi i promijenjenih geostrateških prilika u okruženju. To je poljsku obrambenu industriju usmjerilo prema širenju suradnje sa stranim partnerima, traženju novih tržišta diljem svijeta, konsolidaciji i spajanjima.

Na valu tih promjena pokrenuta je 1993. izložba obrambene industrije MSPO (Międzynarodowy Salon Przemysłu Obronnego odnosno Međunarodna izložba obrambene industrije). Ovogodišnja će se održati

od 3. do 5. rujna u Kielcu i bit će 20. po redu. Organizatori je u svojim promotivnim materijalima označavaju kao treću najveću obrambenu izložbu u Europi, nakon londonske i pariške. MSPO je nesumnjivo najveća izložba vojne opreme i naoružanja na području središnje Europe. Podaci ostvareni na prošlogodišnjoj 19. izložbi pokazuju da je MSPO posjetilo 13 000 posjetitelja koji su mogli vidjeti 387 izlagača na izložbenom prostoru veličine 22 000 metara četvornih. Prošlogodišnju su izložbu posjetila službena izaslanstva 30 zemalja, a pratilo ju je 249 akreditiranih novinara iz 96 raznih medija, tiskanih i elektroničkih. Nazočila su izaslanstva Armenije, Ukrajine, Kolumbije, Mozambika,

najvažnijih globalnih tvrtki, najbrojnije su poljske tvrtke iz područja obrambene tehnologije. Na neki je način već postala tradicija da nacionalni koncern specijaliziran za obrambeni sektor - Bumar - prikazuje najviše noviteta na izložbi.

Wojskowe Zakłady Mechaniczne S.A. proizvodi simulator oklopnog vozila KTO Rosomak. Simulator nosi oznaku Rosiczka TK-1 i namijenjen je obuci vozača, uvježbavanju održavanja i servisiranja, a omogućava simuliranje nezgoda. Odlikuje je točna izvedba vozačkog mjesta Rosomaka, uporaba originalnih sustava s vozila, odgovarajuća sredstva veze koja se rabe u stvarnom vozilu, simulacija stražnje kamere. Simulacija počiva na realističnim 3D animacijama koje prikazuju razne vrste terena, obogaćene šumskim pokrovom, vodenim zaprekama i raznim meteorološkim savjetima.

VOJNE IZLOŽBE

Koncern Bumar (punim imenom Bumar sp. z o.o.) vodeći je proizvođač naoružanja i vojne opreme poljskog obrambeno-industrijskog sektora. Inače, sastoji se od 27 manjih tvrtki specijaliziranih za proizvodnju i trgovinu, a djeluje na području streljiva, radara, projektila i proizvodnje oklopnih vozila. Organizacijski odbor izložbe MSPO dodjeljuje nagrade pojednim tvrtkama koje su ostvarile zapažene poslovne rezultate ili razvojne, odnosno tehnološke iskorake. Tako je na prošlogodišnjoj izložbi poljska tvrtka JELCZ-KOMPONENTY Sp.z.o.o nagrađena za dva proizvoda. Riječ je o njihovim taktičkim kamionima JELCZ 882D.43 i JELCZ 662D.35 pogonske konfiguracije 8x8 i 6x6 koji se mogu rabiti za brojne zadaće, od logističkih pa do montiranja raznih oružnih sustava. Među oružnim sustavima koji rabe JELCZ-ove kamione kao platformu su samovozni višecijevni lanser raketa Langusta i sustav za automatsko postavljanje mina BAOBAB. Među nagrađenima je i domaća tvrtka PIT odnosno Przemyslowy Instytut Telekomunikacji S.A. iz Varšave koji proizvodi dva radarska nadzorna sustava, RM-100 i CRM-100M. Potonji je PIT opisao kao tihi mornarički radar namijenjen integriranju u automatizirane mornaričke zapovjedne sustave, sposoban je za otkrivanje i automatsko praćenje te određivanje pozicije. RM-100 je radar s neprekidnim zračenjem i frekvijskom

Nezaobilazan dio izložbe MSPO jesu atraktivne vježbe koje provode razne postrojbe poljske vojske. Pritom uz svoju uvježbanost pokazuju i opremu koja im je na raspolaganju, kao npr. novi poljski višenamjenski helikopter W-3 PL Gluszec

Podaci ostvareni na prošlogodišnjoj 19. izložbi pokazuju da je MSPO posjetilo 13 000 posjetitelja koji su mogli vidjeti 387 izlagača na izložbenom prostoru veličine 22 000 metara četvornih. Prošlogodišnju su izložbu posjetila službena izaslanstva 30 zemalja, a pratilo ju je 249 akreditiranih novinara iz 96 raznih medija, tiskanih i elektroničkih

modulacijom što omogućava smanjenje snage radara na samo 0,1 do 2 W. Još jedna tvrtka iz Varšave, PCO (Przemyslowe Centrum Optiki S.A.) je dobila nagradu, a prikazan je sustav TTSW-1. To je dnevno-noćni modularni panoramski motrilački sustav za vozila koji se sastoji od dva modula, opremljena CCD kamerama i nehladenim termalnim senzorom koji radi na frekvenciji od 8 do 14 nanometara. Svaki modul motri područje od 180 stupnjeva po smjeru i 45 stupnjeva po visini. Slika se prika-

zuje na LCD zaslonu kao panoramski prikaz na dnu zaslona a na gornjem se dijelu prikazuje povećani dio panoramske slike. Inače, tvrtka PEO dio je koncerna Bumar, a posluje u sklopu odjela Żolnierz.

BESPOSADNA LETJELICA

Tvrtka WB Electronics razvila je minibesposadnu letjelicu FlyEye, raspona krila 3,9 metara, mase 11 kg, koja može ponijeti teret mase do 2 kg. Namijenjena je motrenju i izviđanju, pokreće je elektromotor

Samovozni minobacač kalibra 120 mm

koji se napaja iz baterija, ima autonomiju do 4 sata, domet podatkovne veze jest 25 km. Može postići najveću visinu od 4000 metara, a maksimalna brzina FlyEyea je 170 km/h, a polijeće bacanjem iz ruke. Opremljena je stabiliziranom optičkom glavom, a letjelica je izvorno poljski razvoj i dizajn, zajedno s digitalnom podatkovnom vezom. Ugrađena elektronika omogućava brojne profile zadaća, visoki stupanj automatizacije, ručno upravljanje u slučaju potrebe, automatski po-

vratka "kući" u slučaju gubitka veze sa zapovjednom postajom i druge napredne mogućnosti. Nagrađena je i tvrtka Wojskowe Zakłady Mechaniczne S.A. koja proizvodi simulator oklopnog vozila KTO Rosomak. Simulator nosi oznaku Rosiczka TK-1 i namijenjen je obuci vozača, uvježbavanju održavanja i servisiranja, a omogućava simuliranje nezgoda. Odlikuje je točna izvedba vozačkog mjesta Rosomaka, uporaba originalnih sustava s vozila, odgovarajuća sredstva veze koja se rabe u

Organizacijski odbor izložbe MSPD dodjeljuje nagrade pojedinim tvrtkama koje su ostvarile zapažene poslovne rezultate ili razvojne, odnosno tehnološke iskorake. Tako je na prošlogodišnjoj izložbi poljska tvrtka JELCZ-KOMPONENTY Sp.z.o.o nagrađena za dva proizvoda. Riječ je o njihovim taktičkim kamionima JELCZ 882D.43 i JELCZ 662D.35 pogonske konfiguracije 8x8 i 6x6 koji se mogu rabiti za brojne zadaće, od logističkih pa do montiranja raznih oružnih sustava. Među oružnim sustavima koji rabe JELCZ-ove kamione kao platformu su samovozni višecijevni lanser raketa Langusta i sustav za automatsko postavljanje mina BA0BAB.

stvarnom vozilu, simulacija stražnje kamere. Simulacija počiva na realističnim 3D animacijama koje prikazuju razne vrste terena, obogaćene šumskim pokrovom, vodenim zaprekama i raznim meteorološkim savjetima. Instruktor koji nadgleda rad može mijenjati uvjete u stvarnom vremenu i tako maksimalno prilagoditi uvjete potrebama i mogućnostima svakom polazniku posebno.

SAMOVOZNI MINOBACAČ

Huta Stalowa Wola S.A., odnosno HSW još je jedna poljska tvrtka koja nudi zanimljiv borbeni sustav. Riječ je o samovoznom minobacaču kalibra 120 mm koji je ustvari automatizirana kupola koja se može postaviti na razna podvozja, kotačna i gusjenična, odgovarajuće nosivosti. Osnovno oružje je minobacač glatke cijevi, kalibra 120 mm opremljen kliznim zatvaračem i automatskim punjačem. Minobacač je u konkretnom slučaju postavljen na kotačno podvozje Rosomak pogonske konfiguracije 8x8. Može rabiti sve vrste streljiva kalibra 120 mm za minobacače glatke cijevi. Sustav ima mogućnost istodobnog udara više projektila na jedan cilj. ■

FREGATE KLASSE SHIVALIK

Ratna mornarica Indije je zbog modernizacije i zamjene određenog broja već zastarjelih borbenih plovnih jedinica tijekom 2003. i 2004. u Rusiji naručila tri modificirane fregate projekta 1135.6 Krivak-III. Budući da je RM Indije bila zadovoljna fregatama izgrađenim u brodogradilištu Baltiskij Verf u St. Peterburgu, koje su u operativni sastav ušle pod imenima INS Talwar, INS Trishul i INS Tabar - u New Delhiju su se odlučili naručiti još tri dodatna broda istih karakteristika. Trenutačno se završava opremanje i ispitivanje posljednjeg, šestog broda iz serije koja je ponijela naziv klasa Talwar. Istodobno s gradnjom i dostavom brodova iz klase Talwar, indijska RM radila je na razvoju no-

Akustične karakteristike opreme ispitane su još tijekom tvorničke proizvodnje, na ispitnim stolovima i oprema je verificirana prije ugradnje na brod. Uz "kapsuliranje" pomoćnih motora i kompresora zraka, posebna pozornost je posvećena oblikovanju podvodnih usisa i ispusta morske vode, zbog smanjenja buke protoka vode i pumpnih impulsa

vog domaćeg projekta ratnog broda srednje veličine, koji će moći udovoljiti novim taktičko-tehnološkim zahtjevima suvremenog pomorskog ratovanja. Pod tim se prije svega misli na primjenu suvremenih tehnologija kojima se smanjuje fizička zamjetljivost broda u elektromagnetskom spektru, povećanje njegove udarne moći i dobre visokoizbalansirane maritimne osobine. Nemoguće je ne zamijetiti da je indijska stealth fregata klase Shivalik vrlo nalik na fregate Talwar građene u ruskim brodogradilištima. Više nego očigledno jest da su se indijski konstruktori u svom radu u velikoj mjeri "inspirirali" ruskim projektom 1135.6 Krivak-III. To bi manje upućene promatrače moglo zavesti na pogrešan

zaključak. Unatoč velikoj, ponajprije vanjskoj sličnosti, stealth fregate klase Shivalik nisu niti izdaleka uvećane kopije fregate klase Talwar.

PRIMJENA STEALTH TEHNOLOGIJA

Unatoč istim "genima" koji klasu Shivalik povezuju s njezinim ruskim rođacima, potrebno je istaknuti da su stealth karakteristike, od samog začetka ideje bile ukomponirane u ovaj projekt. Prema određenim indijskim izvorima (Bharat - Rakshak) počeci ovog projekta sežu još u 1994. godinu. Tada su naime, indijski pomorski konstruktori napravili prve nacрте nove fregate. Naravno, za pomoć su se obratili ruskim partnerima, točni-

Posebna pozornost posvećena je oblikovanju dihedralnih i trihedralnih kutova na elementima nadgrađa, koji uzrokuju multiplicirane radarske smetnje, a radarski apsorbirajući materijali uporabljeni su u velikoj mjeri

Igor SPICIJARIĆ

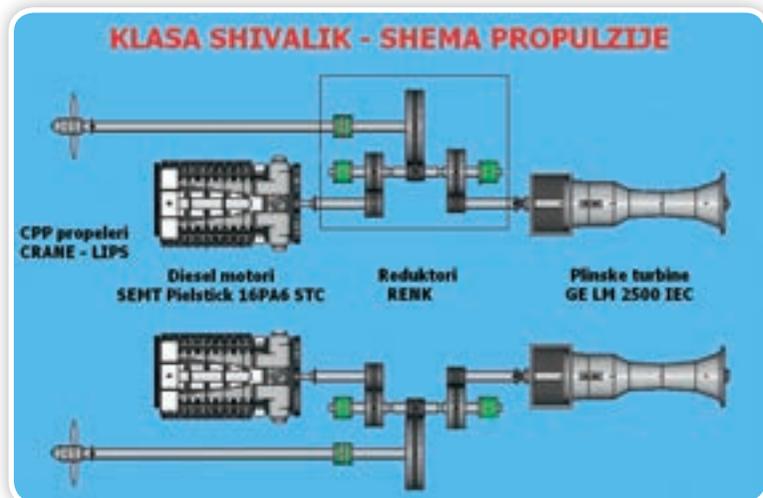
TAKTIČKI ZAHTJEVI RM INDIJE SU PRED KONSTRUKTORE KLASSE SHIVALIK POSTAVILI VISOKE NORME U ZAHTJEVIMA ZA BORBENO PREŽIVLJAVANJE BRODA I NJEGOVU OTPORNOST NA MORU. KOMPLET TIH MJERA UKLJUČUJE UZ SVE DO SADA POZNATE I PRIMIJENJENE METODE VODONEPROPUSNOSTI TRUPA, VATROOTPORNOSTI I NAJNOVIJE TEHNOLOGIJE (KOJE JE BILO MOGUĆE PRIBAVITI) ZA KONTROLU ŠTETA I KVAROVA TE ZA NADZOR DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

je poznatom konstrukcijskom uredu SPKB (Severnoje projektno - konstruktorske bjuro) radi pomoći prilikom integracije oružnih i senzorskih sustava na Projektu 17, odnosno na Shivaliku. Najvidljiviji aspekt primjene stealth tehnologija jest smanjenje radarskog odraza broda, koje se kod fregata klase Shivalik postiže u najvećoj mjeri prikladnim oblikovanjem trupa i nadgrađa tj. bočnim nagibom vertikalnih površina i tzv. kutnih reflektora. Posebna pozornost posvećena je oblikovanju dihedralnih i trihedralnih kutova na elementima nadgrađa, koji uzrokuju multiplicirane radarske smetnje. Nadalje, radarski apsorbirajući materijali uporabljeni su u velikoj mjeri a sva palubna oprema (poput brodskih čamaca, splavi, itd.), koja inače uzrokuje veliki radarski odraz (clutter), maknuta je i "pospremljena" iza stealth oblikovanih panela nadgrađa. Isto tako, radarski transparentni materijali, korišteni su u izgradnji helikopterskog hangara i sustava za

CODOG konfiguracija na fregatama klase Shivalik, kombinira uporabu dvaju SEMT Pielstick 16PA6 STC srednjohodnih dizelskih motora s dvjema plinskim turbinama tipa LM 2500 američke tvrtke General Electric. Spomenuti glavni porivni strojevi pogone dvije pogonske osovine s ugrađenim propelerima promjenjiva koraka preko glavnog reduktora tipa Renk. Kanadska tvrtka CAE (sada L-3 MAPSS) je preko svoje podružnice L-3 India bila glavni integrator propulzijskog sustava. Inače, tvrtka CAE je bila prva zapadna kompanija koja je dobila posao na tom važnom indijskom mornaričkom projektu

uvlačenje/izvlačenje helikoptera u njega te palubno opsluživanje letjelica. Prednja topovska kula također se odlikuje stealth konstrukcijom, isto kao i pramčano palubno nadgrađe u kojem je smješten vertikalni lansirni sustav protubrodskih projektila. Radi redukcije infracrvenog (IR) polja broda, primijenjene su mjere hlađenja ispuha glavnih porivnih strojeva i pomoćnih motora kao i hlađenje svih "vrućih točaka" na kojima se zbog rada bilo kojeg brodskog sustava razvija veća količina topline. Prema indijskim izvorima, primjenom takvih mjera, IR slika ispuha glavnih strojeva smanjena je za gotovo 95 % primjenom direktnog ubrizgavanja vode u ispušne vodove te primjenom tzv. EDS - a (Eductor Diffuser System) na samim glavnim strojevima. Adekvatna pozornost posvećena je, naravno, konstrukciji dovoljno snažnog sustava ventilacije i kondicioniranja zraka. Sljedeći aspekt primjene stealth tehnologija na fregatama klase Shivalik, redukcija je akustičnog polja broda i vibracija. Svi glavni porivni strojevi, pomoćni motori i ostala brodska oprema, cijevodi, elementi za prijenos snage i na koncu brodski propeleri, su pomno konstruirani, elastično temeljeni tako

(I. dio)

Prema dostupnim podacima iz indijskih izvora, prije svega prema izvješćima Bharat - Rakshaka, domaći sustav kontrole borbenih oštećenja i kvarova BDCS (Battle Damage Control System) još uvijek nije na razini najkvalitetnijih sličnih zapadnih sustava ali njegova ugradnja i primjena na klasu Shivalik veliki je tehnološki napredak u odnosu na slične sustave ugrađene na ostale površinske borbene jedinice indijske ratne flote.

➔ RATNA MORNARICA

da se u što većoj mjeri smanji razina proizvedene buke, stupanj i amplitude vibracije te na koncu kavitacija brodskih propelera. Akustične karakteristike opreme ispitane su još tijekom tvorničke proizvodnje, na ispitnim stolovima i oprema je verificirana prije ugradnje na brod.

Uz "kapsuliranje" pomoćnih motora i kompresora zraka, posebna pozornost je posvećena oblikovanju podvodnih usisa i ispusta morske vode, zbog smanjenja buke protoka vode i pumpnih impulsa.

PREŽIVLJAVANJE, PROPULZIJA, NADZOR

Taktički zahtjevi RM Indije su pred konstruktore klase Shivalik postavili visoke norme u zahtjevima za borbeno preživljavanje broda i njegovu otpornost na moru. Komplet tih mjera uključuje uz sve do sada poznate i primijenjene metode vodonepropusnosti trupa, vatrootpornosti i najnovije tehnologije za kontrolu šteta i kvarova te za nadzor distribucije električne energije. Na fregatama klase Shivalik, ugrađen je najsnažniji dostupni upravljački sustav koji omogućava automatizirano grupiranje (zoniranje) električnih generatora i distribuciju električne energije prema trenutačnim potrebama za njom. Na fregate je također ugrađen sustav koji se automatski brine o ventilaciji i kondicioniranju zraka.

Na fregate je također ugrađen sustav koji se automatski brine o ventilaciji i kondicioniranju zraka. Njegova uporaba u velikoj je mjeri utjecala na smanjivanje broja perifernih (vanjskih) terminala za usis / ispuh/kondicioniranje zraka, odnosno troškove njihova rada i održavanja te na posljertku eliminirala ih kao svojevrstne "tople točke" u termalnoj (IR) slici broda

Najvidljiviji aspekt primjene stealth tehnologija jest smanjenje radarskog odraza broda

Njegova uporaba u velikoj je mjeri utjecala na smanjivanje broja perifernih (vanjskih) terminala za usis/ ispuh/kondicioniranje zraka, odnosno troškove njihova rada i održavanja te na posljertku eliminirala ih kao svojevrstne "tople točke" u termalnoj (IR) slici broda. Fregata INS F47 Shivalik je prvo borbeno plovilo RM Indije na kojoj je primijenjena CODOG (Combined Diesel or Gas) konfiguracija brod-

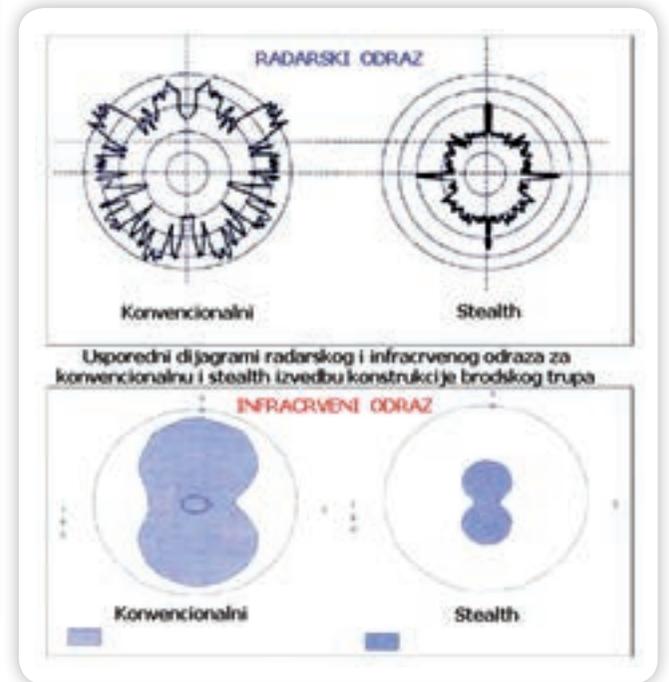
ske propulzije. Ovakva konfiguracija pogona izabrana je jer je optimalna kombinacija velike snage i velikih brzina koju nude plinske turbine i ekonomičnosti i pouzdanosti koju nude dizelski motori. CODOG konfiguracija na fregatama klase Shivalik, kombinira uporabu dvaju SEMT Pielstick 16PA6 STC srednjohodnih dizelskih motora s dvjema plinskim turbinama tipa LM 2500 američke tvrtke General Electric. Spomenuti glavni porivni strojevi pogone dvije pogonske osovine s ugrađenim propelerima promjenjiva koraka preko glavnog reduktora tipa Renk. Kanadska tvrtka CAE (sada L-3 MAPSS) je preko svoje podružnice L-3 India bila glavni integrator propulzijskog sustava. Inače, tvrtka CAE je bila prva zapadna kompanija koja je dobila posao na tom važnom indijskom mornaričkom projektu. Prvobitno je za taj posao bila izabrana francuska tvrtka Alsthom ali je dogovor s njima na posljertku propao. Izrada propelera i njihova integracija na pogonska vratila i u propulzijski sustav, bila je povjerena nizozemskoj tvrtki Johan Crane - LIPSS.

I taj je posao izveden preko njihove indijske podružnice, tvrtke Goa Shipyard Limited (GSL). Plinske turbine GE LM2500 od po 17675 kW dostavljene su i ugrađene preko in-

INS F 48 Satapura u plovidbi

dijske tvrtke Hindustan Aeronautics Limited (HAL). Pielsticovi 16PA6 STC su sekvencionalni turbomotori, koji razvijaju po 5700 kW pri 1084 o/minuti i izabrani su jer su udovoljavali strogim zahtjevima potrošnje, ekologije, buke i vibracija. Njemačka tvrtka Renk dostavila je reduktorski kompleks, također preko svoje indijske podružnice Elcon. Za tvrtku Renk ovaj je posao bio vrlo značajan jer je RM Indije do sada upotrebljavala reduktore jednog od Renkovih najvećih konkurenata - tvrtke Maag. Konstruirani tako da u maksimalno mogućoj mjeri smanjuju buku i nastali strukturni šum i tako otežaju sonarnu detekciju, ovi su reduktori bili prvo takvo postrojenje izgrađeno u Indiji. Reduktorsko postrojenje sposobno je preuzeti transmisiju 22,37 MW snage kada plinske turbine rade u maksimalnom modalitetu odnosno tek 5,18 MW snage kada dizelski motori pogone fregate krstarećom brzinom. Na svakoj fregati klase Shivalik ugrađena su po četiri WCM 1000/5 dizelska generatorska seta (svaki osigurava 4 MW) sastavljena od dizelskog motora Cummins KTA50G3 i jednog generatora Kirloscar AC (od 1 MW). Odmah treba naglasiti da su ovi energetske setovi sofisticiraniji od onih koji su ugrađeni na fregate klase Talwar. Indijska podružnica Wärtsilä India Ltd dobila

je posao izgradnje 12 ovakvih setova za prve tri fregate s ritmom dostave od jednog seta godišnje. Proizvodnja i ispitivanje motora i generatora obavljala se u indijskim pogonima tvrtke KEC Bangalore pod nadzorom podružnice Wärtsilä Danmark. Ispitani i već montirani energetske moduli dostavljali su se u brodogradilište Mazagon u Mumbaiju. Moduli su "upakirani" u akustične kapsule lake konstrukcije, koje smanjuju razinu buke ali i omogućavaju brz i nesmetan prilaz motoru i generatoru zbog radova održavanja i svakodnevnog nadzora u radu. Razvodne visokoautomatizirane ploče energetske sustava proizvela je General Electricova podružnica Power Controls iz Bangalorea. Tvrtka Larsen & Toubro Engineering osigurala je i ugradila palubnu opremu za prihvata helikoptera. Riječ je o domaćem modificiranom sustavu koji je nastao prilagodбом i razvojem francuskog sustava SAMAHE. Kanadski CAE (odnosno današnji L-3 MAPSS) je još koncem 2001. pobijedio na međunarodnom natječaju i potpisao ugovor s RM Indije o ugradnji i integraciji tzv. IMCS sustava (Integrated Machinery Control System) koji u potpunosti nadzire rad glavnih propulzijskih strojeva, pomoćnih motora i uređaja, brodsku energetiku, kontrolu šteta i kvarova te sve ostale periferne sustave. Auto-

matiziranost ovog sustava u velikoj je mjeri pridonijela borbenoj otpornosti fregate klase Shivalik. Budući da je L-3 MAPSS vodeći svjetski proizvođač digitalnih nadzornih sustava, implementacija njihova sustava veliki je i znakoviti korak za RM Indije, koja do sada nije imala priliku koristiti se takvim sustavima.

U međuvremenu je L-3 MAPSS dostavio indijskom HAL-u (Hindustan Aeronautics Ltd) posebni nadzorno-ispitni kompleks poznat kao Gas Turbine Controller radi tvorničkog ispitivanja mornaričkih plinskih turbina GE LM2500 IEC. Sustav kontrole borbenih oštećenja i kvarova BDCS (Battle Damage Control System) sastavni je dio IMCS sustava. ■

Usporedba broda sa i bez stealth tehnologije

VREMENSKI HODOGRAM KLASSE SHIVALIK

Plovna jedinica	Kodna oznaka	Kobilica položena	Porinuće	Plovna ispitivanja	Ulazak u službu IRM	Matična baza
INS Shivalik	F 47	11. srpnja 2001.	18. travnja 2003.	Veljača 2009.	29. travnja 2010.	Visakhapatnam
INS Satpura	F 48	31. listopada 2002.	04. lipnja 2004.	2010.-2012.	30. kolovoza 2011.	Visakhapatnam
INS Sahyadri	F 49	30. rujna 2003.	27. svibnja 2005.	2010.-2011.	Tijekom 2012.	Visakhapatnam

PODLISTAK

RATNIČKA
PROŠLOST
SKANDINAVSKIH
ZEMALJA

DOBA VE OSVAJAJA

Prvi veliki normanski pohodi započeli su početkom VIII. stoljeća zauzimanjem sjevernih britanskih otočja Orkney i Shetland, kojima su se koristili kao bazom za nastavak invazije na Veliku Britaniju i Irsku. Unatoč snažnom otporu irskog domicilnog stanovništva, norveški Vikinzi uspjeli su im nametnuti svoju vlast u IX. stoljeću. Početkom X. stoljeća, udruženi danski i norveški Vikinzi potpuno zauzimaju Irsku i osnivaju prva veća naselja, među njima i današnji glavni grad Dublin. U međuvremenu, danski Vikinzi prvi put su se iskrcali na sjeveroistočnu obalu Engleske u drugoj polovici VIII. stoljeća, da bi vrlo brzo pod njihovim udarima bila cijela istočna obala Velike Britanije. Time počinje dugo razdoblje normanskog prodora na prostor Velike Britanije i ogorčene borbe sa starosjediocima, osobito Sasima i Saksoncima. Nakon toga dolazi do postupnog stapanja Normana i starosjediłaca, međutim

Normanska ekspanzija

VIII. stoljeće

IX. stoljeće

X. stoljeće

XI. stoljeće

Područja koja su Normani napadali no u njima nisu podizali značajnija naselja

to je već dio britanske ratne povijesti, odvojene od skandinavske.

DUŽ FRANCUSKIH RIJEKA

Istodobno započinju normanski pohodi i na obale Francuske. Prve skupine Vikinga ušle su u ušće Sene još 820., a u sljedećih deset godina obalni napadi proširili su se do ušća Loire. Velikim francuskim rijekama normanske skupine prodirale su duboko u unutrašnjost Franačkog Carstva, pljačkajući i uništavajući sve na svom putu. Takvi pohodi prestali su tek kada je kralj Karlo III. (zvan Jednostavni) Ugovorom iz 911. ustupio vikinškom vođi Rollonu područje na ušću Sene, poslije nazvano Normandija, upravo po njegovim novim žiteljima. S prostora Normandije, Vikinzi su nastavili svoje pohode na jugoistok Engleske, ali i duž obala Pirinejskog poluotoka, sve do Sredozemlja. Već na tim pohodima ovladali su opsadnom taktikom. Više nisu zazirali niti od napada na bolje

utvrđene gradove, ovladavši Lisabonom, Cadizom i Valenciom. Potom su došli do ušća Rhone i nastavili tom rijekom duboko u unutrašnjost francuskog prostora.

POHODI VARJAGA

Osim pohoda na jug, norveški Vikinzi poduzeli su i nekoliko pohoda na sjever, duž norveških obala i poluotoka Kola, došavši do ušća rijeka Dvina i Pečora. Međutim, riječ je o potpuno nenaseljenom prostoru, s još surovijim klimatskim uvjetima od onih u vikinškoj pradomovini. Malobrojne kolonije koje su osnovane na tim područjima zbog toga se nisu dugo održale ili su se njihovi stanovnici asimilirali s domicilnim stanovništvom, u prvom redu nomadskim Laponcima. Za razliku od Vikinga, normanska plemena koja su naseljavala područje današnje južne Švedske, a nazivani su zajedničkim imenom Varjazi, svoje

Za razliku od Vikinga, normanska plemena koja su naseljavala područje današnje južne Švedske, a nazivani su zajedničkim imenom Varjazi, svoje pohode su već u početku usmjerili prema jugoistoku

Marinko OGOREC

VELIKIH ANJA

pohode su već u početku usmjerili prema jugoistoku, prodirući preko Baltika duboko u ruski teritorij. Služili su se velikim rijekama Volga, Volhov, Dvina i Dnjepar. Na tim pohodima uspjeli su prodrijeti čak do Crnog

mora i Kaspijskog jezera, pustošeći priobalna naselja, a iz Kaspijskog jezera produžili su kopnene pohode do Teherana i Bagdada. U drugoj polovici IX. stoljeća u više navrata su neuspješno pokušali osvojiti Carigrad. Pohodi Varjaga postupno su prestali do kraja X. stoljeća, nakon čega je započela njihova postupna, ali temeljita asimilacija sa slavenskim narodima, tako da već u XII. stoljeću prestaju postojati kao samostalna etnička skupina.

STVARANJE SAMOSTALNIH DRŽAVA

Najvjerojatnije sa Šetlandskih otoka, Vikinzi su u drugoj polovici IX. stoljeća zauzeli Farsko (Ovčje) otočje, a zatim i do tada nenaseljeni Island. Na njemu su 930. ustanovili samostalnu državu pod upravom predstavničkog tijela (Alþingi) koje se smatra najranijim prethodnikom europskih parlamenata i začetnikom parlamentarizma uopće. Osim Islanda, u prvoj polovici X. stoljeća na prostoru Skandinavije formiraju se tri samostalne države – kraljevstva, Danska, Norveška i Švedska. ■

Vikinškog vođu Rollona nazivaju i "Ocem Normandije". Taj je ratnik, nakon borbi s franačkim kraljem Karlom III., naposljetku sklopio mir i postao vojvoda, vladar pokrajine koja je pod istim nazivom poznata i danas

SREDNJI VIJEK U EUROPI, POSEBNO RAZDOBLJE OD VIII. DO XI. STOLJEĆA, BIO JE OBILJEŽEN VELIKIM OSVAJAČKIM I ISTRAŽIVAČKIM USPJESIMA NORMANSKIH RATNIKA. NEKOLIKO SE STOLJEĆA NORMANSKO IME SA STRAHOM ŠAPTALO I U NAJZABAČENIJIM KRAJEVIMA STAROG KONTINENTA...

NORMANI I ZVONIMIR

Na jug Apeninskog poluotoka Vikinzi su stigli 1016. i tu stvorili svoju državu, te započeli širenje na prostor Puglie, Calabrie i Capue, ugroživši prekomorske interese Bizantskog Carstva, no istodobno našavši novog saveznika – Hrvate. Hrvatski kralj Dmitar Zvonimir vrlo brzo je shvatio kako mu Normani mogu biti kvalitetni saveznici u borbi protiv zajedničkog protivnika Bizanta i Venecije koji su obale Jadrana smatrali svojim interesnim područjem, te omogućiti Hrvatskoj povrat Kvarnera i sjevernog Primorja, koje im je preotela Venecija. Normani i Hrvati započeli su 1081. rat protiv Bizanta i Venecije, u kojem su osvojeni Drač, Skoplje, Ohrid i Bitolj. Osvojeni prostor poslužio je kao strateška osnovica za prodor prema Carigradu, ali je prilikom osvajanja Kefalinije normanski vojskovođa Guiscard umro, što je dovelo do povlačenja Normana iz osvojenih područja i završetka rata.

Sigurnosna situacija u Hrvatskoj pogoršana je nakon što su pobunjeni Srbi u Hrvatskoj početkom 1991. godine nizom mitinga i odluka jasno pokazali da ne poštuju ustavnopravni poredak Republike Hrvatske, te pošto je sredinom veljače došlo do incidentne situacije na području Plitvica, gdje su srpski odmetnici razoružali i priveli policijsku ophodnju MUP-a RH. Posebice burno bilo je u Pakracu. Naime, na izvanrednoj sjednici Skupštine općine Pakrac, koju je pripremio predsjednik regionalnog odbora SDS-a za Slavoniju

oružani sukob hrvatskih policijskih snaga sa srpskim ekstremistima. Potom su na pakračke ulice došla oklopna vozila JNA, no hrvatska policija zadržala je nadzor nad gradom. Pokušaj srpskih ekstremista da isprovociraju sukob između JNA i hrvatske policije nije uspio. Srbijanski mediji raširili su lažne glasine o stradanju i pokolju Srba u Pakracu i Hrvatskoj, što je dodatno produbilo krizu u SFRJ. Radi smirivanja situacije, u Pakracu su se sastali Stjepan Mesić - tada potpredsjednik Predsjedništva SFRJ i Petar Gračanin - tada

lini. Nakon opkoljavanja i upada pripadnika MUP Hrvatske u zgradu Skupštine opštine i policijsku stanicu 2. marta 1991. godine, u Pakracu je nastala izuzetno konfliktna i, po mogućim posledicama, krajnje opasna situacija. Za razbijanje okupljenih građana, koji su protestovali protiv postupka MUP-a, upotrebljeni su gruba fizička prinuda i hemijska sredstva. Došlo je i do upotrebe vatrenog oružja (u jednom slučaju iz vozila MUP-a otvorena je vatra na parkiranoj koloni oklopnih vozila JNA. Vojnik stražar

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVOĐENJA STANJA U HRVATSKU

IZVJEŠĆA JNA O ORUŽANOM SUKOBU U PAKRACU 2. OŽUJKA 1991. (I. DIO)

i Baranju Veljko Džakula, srpski vijećnici su 22. veljače 1991. usvojili "Statut SAO Krajine" i donijeli "Odluku o pristupanju općine Pakrac SAO Krajini", koju je Ustavni sud RH poništio (Odluka, broj: U/I-39/1991 od 28. veljače 1991., Narodne novine 10, 6. ožujka 1991.). Uz to, donijeli su i odluku da se "OSUP Pakrac" stavlja pod neposrednu mjerodavnost samoproglašenog "Sekretarijata unutarnjih poslova Krajine", koji se početkom siječnja 1991. odlukom vodstva pobunjenih Srba u Kninu "odvojio" od MUP-a RH. Potom su policajci PS Pakrac srpske nacionalnosti, uz pomoć srpskih ekstremista, 1. ožujka 1991. razoružali policajce Hrvate kako bi nasilno proveli odluku o pripajanju općine Pakrac srpskoj paradržavi u Hrvatskoj. Zbog toga su jedinice za posebnu namjenu MUP-a RH bile primorane već u večernjim satima toga dana krenuti na intervenciju prema Pakracu, gdje su u jutarnjim satima 2. ožujka preuzeli nadzor nad policijskom postajom i zgradom općine. Naoružani srpski ekstremisti povukli su se na uzvisine iznad grada (brdo Kalvarija) i zapucali na pripadnike MUP-a RH, koji su uzvratili, no poginulih nije bilo (ranjeno je nekoliko hrvatskih policajaca). To je bio prvi

savezni sekretar za unutarnje poslove, koji je došao u pratnji generala JNA. Nastojeći iskoristiti događaje u Pakracu, jugoslavenski vojni vrh je na sjednici Predsjedništva SFRJ 15. ožujka 1991. zatražio uvođenje izvanrednoga stanja u državi. No, predstavnici Hrvatske, Slovenije, Makedonije i BiH to su onemogućili dramatičnim glasovanjem, u kojem je presudan bio glas predstavnika BiH, Srbina Bogića Bogićevića. Izvanredno stanje nije uvedeno, a vojni vrh morao je objasniti svojim vojnicima kakva je bila uloga JNA u događajima u Pakracu 2. ožujka 1991.

Tako je "Operativni centar Komande 5. vojne oblasti" podređenim postrojbama 4. ožujka 1991. dostavio brzojav (izvješće) o ulozi JNA u spomenutim događajima u Pakracu, te "antiarmijskoj kampanji" u Hrvatskoj koji je primio od general-pukovnika dr. Milana Ćusića "podsekretara u SSNO-u". Naravno, u tom brzojavu događaji u Pakracu opisani su u skladu s ciljevima promidžbene djelatnosti JNA, a prešućuje se stvarni uzrok intervencije specijalnih snaga MUP-a RH: Sredstva informisanja su obavestila javnost o dramatičnim događajima u Pakracu i oko-

je odlučno i sasvim ispravno reagovao jer je uzvratio vatrom po vozilu MUP-a koje se odmah udaljilo. Tom prilikom nije bilo povredjenih). Privedeno je i pritvoreno više lica srpske nacionalnosti.

Radi sprečavanja eskalacije međunacionalnih sukoba sa nesagledivim posledicama, predsjednik Predsjedništva SFRJ dr Borislav Jović, prihvatio je predlog Saveznog sekretara za narodnu odbranu i odobrio pokret odgovarajućih jedinica JNA. Angažovanjem jedinica armije sprečena je eskalacija sukoba. Predsjedništvo SFRJ je, na vanrednoj sednici, tokom noći 2/3. marta, ocenilo da je prisustvo odredjenih jedinica JNA bitno doprinelo smirivanju situacije u Pakracu i naložilo da se odmah, a najkasnije u roku od 24 časa, uspostavi stanje kakvo je bilo pre incidentnih događaja. Do momenta slanja ove informacije nisu realizovani zaključci Predsedništva SFRJ. Situacija je i dalje neizvesna, pogotovo što ima i pojava napuštanja mesta stanovanja od strane srpskih porodica.

SSNO i nadležne komande prate razvoj događaja i preduzimaju potrebne mere iz okvira svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti. Angažovane jedinice uspešno izvršavaju svoje

IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA

PUŠKA STEYR- MANNLICHER

Pred kraj XIX. stoljeća austro-ugarska je vojska raspisala natječaj za pušku na malodimni barut s kojom bi se iz uporabe izbacile puške zastarjelih konstrukcija (Steyr-Guedes-Castro M1885 i Steyr M1886) te unificirale u jednom modelu. Na natječaju je najbolja bila puška njemačkog konstruktora Ferdinanda Rittera von Mannlichera. Riječ je o, za to vrijeme, naprednim promišljanjima koja su u teoriji korak naprijed u odnosu na druge konstrukcije. Prvo je punjenje puške spremnikom od prešanog lima koji sa stražnje strane ima utor u koji se slažu meci (kao na okviru za PAP M59 i puške sustava Mauser) uz to ima i bočne stranice koje obuhvaćaju pet umetnutih metaka do visine suženja čahure. Drugo je zatvarač sa spiralnim rebrima i bradavicama za bravljenje, a koji je smješten u nosač sa spiralnim rebrastim utorima. S takvom konstrukcijom zatvarača i nosača zatvarača potrebno je punjenje i pražnjenje ležišta metka samo gurnuti ili povući ručicu nosača zatvarača. Ova su dva primijenjena patenta u teoriji trebali funkcionirati besprijekorno ali su nažalost bili problem vojnicima jer je puška zahtijevala često i temeljito čišćenje, što u rovovskim uvjetima I. svjetskog rata nije bilo moguće provesti. Bez obzira na napredne konstrukcije koje su primijenjene na M1895 jedan od koraka unatrag jest primjena metka 8x56R mm Mannlicher koji ima obod, a on je jedan od razloga problema do kojih dolazi u punjenju. Probleme je stvarao i izvlakač čahure koji je bio podložen pucanju ili pak nije htio izvaditi čahuru iz ležišta. Postojala su dva modela M1895 (ili M95) duga inačica puške i M1895/30 (ili M95/30) kratka inačica ili karabin. Proizvodila se u pogonima tvrtki Steyr i FGGY Budimpešta. Osim austro-ugarske vojske korisnik ove puške je 1903. postala Bugarska, a između dva svjetska rata puška je korištena i u Kraljevini Jugoslaviji (model M95M) i Grčkoj (model M95/24) ali je prekalibrirana na metak 8x57 mm Mauser.

Mladen KORADE

Foto: Davor KIRIN

zadatke. I ovoga puta se pokazalo da su autoritet i odlučnost starešina i komandi, moralna čvrstina i jedinstvo vojnih kolektiva osnovne pretpostavke za uspješno izvršavanje namenskih zadataka u svim uslovima. Zatvorenost informativnog prostora i protivrečne, pa i potpuno različite ocene najnovijih događaja i zbivanja sprečavaju objektivno informisanje jugoslavenske, pa i armijske javnosti. Sve to prate učestale dezinformacije i glasine koje su sračunate [na]dodatno uznemiravanje javnosti i propagandno-psihološke uticaje na građane. Tako, na primer, obaveštavanje

Pored toga, prema JNA se i dalje primenjuju i drugi oblici i sredstva psihološko-propagandnog pritiska. U delu javnih glasila, posebno u Hrvatskoj, kontinuirano se sprovodi smišljen i organizovan propagandno-psihološki uticaj na pripadnike JNA i Armiju kao federalnu instituciju. Prate se i osmatraju aktivnosti jedinica i starešina JNA na području Hrvatske. Otvoreno se preti likvidacijom starešina, članovima njihovih porodica, uzimanjem talaca i drugim terorističkim aktima. Učestale su i [pro]vokacije, pa i fizički nasrtaji na vojnike, posebno na stražare kod vojnih objekata.

ZVANREDNOG

javnosti o razvoju događaja kretalo se od toga da uopšte nije bilo primene sile i upotrebe vatrenog oružja, do plasiranja podataka da je bilo više desetina poginulih i stotine ranjenih i povredjenih. Do sada je zvanično potvrđeno da se radi o nekolicini ranjenih i povredjenih. Povodom poslednjih događaja u Hrvatskoj objavljeno je i više netačnih i vrlo tendencioznih informacija o ulozi i angažovanju jedinica i pripadnika Armije. U fabricovanju takvih informacija učestvuju i neki visoki predstavnici vlasti u Hrvatskoj i čelnici nekih političkih stranaka u Srbiji. Tako na primer objavljene su vesti o navodno dobroj saradnji predstavnika Armije i republičkog MUP-a u Pakracu na preduzimanju mera protiv "protivnika hrvatske vlasti", da je u Osijeku, navodno, komanda garnizona ostvarila dobru saradnju u planiranju mera radi sprečavanja okupljanja građana, odnosno mitinga, da su u "organizovanju pobune" u Pakracu učestvovali visoki oficiri JNA, da je Armija "ostavila na milost i nemilost srpski živalj" i drugo. Plasiranje takvih i sličnih neistina vrši se smišljeno radi kompromitacije JNA i sračunatog izazivanja antiarmijskog raspoloženja kod hrvatskog i srpskog naroda.

U ovakvim i sličnim situacijama najveći broj pripadnika armije i komandi postupa odlučno i u skladu sa datim uputstvima i naredjenjima. Međutim, i pored datih upozorenja, pojedinci ne postupaju dovoljno odgovorno i primereno situaciji, što krnji lik starešine i negativno utiče na ugled Armije. Treba preduzeti potrebne mere da se takvo ponašanje ne dozvoli.

I dalje ima pokušaja vrbovanja starešina JNA za one snage koje su nosioci razbijanja Jugoslavije kao države. Rukovodstva nekih nacionalističkih i separatističkih stranaka na čitavom prostoru Jugoslavije, otvoreno pozivaju starešine pojedinih nacionalnosti da napuste JNA i pridruže se paravojnim oružanim sastavima ili tzv. republičkim vojskama. Povećava se broj stranaka koje zahtevaju ili nastoje da stvore čisto nacionalne ili stranačke oružane formacije. U poslednje vreme u tome je posebno aktivna stranka Srpski pokret obnove (SPO). Ponovo ističemo da je jedan od glavnih ciljeva razbijanja Jugoslavije da se armija razbije iznutra. Težište su usmerili na međunacionalne odnose i međuljudske odnose u celini, kao najosetljiviju tačku naše vojne organizacije i društva uopšte.

(... nastavak u sljedećem broju)

TT ZNAČAJKE

Kalibar: 8x56R mm Mannlicher
Duljina cijevi: 480 mm
Ukupna duljina: 1000 mm
Masa prazne puške: 3,36 kg
Spremnik: 5 metaka

"50. obljetnica
sjedinenja Istre,
Rijeke, Zadra i
otrgnutih otoka
s Hrvatskom" na
marki RH iz 1993.

Talijanska marka
"Rijeka - istočna zemlja
koja je nekada bila tali-
janska" iz 2007.

FILATELIJA

"Papa
Benedikt VI."
na marki RH
iz 2011.

MARKE PEČAT VREMENA

KROZ POVIJEST JE GOTOVO SVAKA REVOLUCIJA, GRAĐANSKI RAT ILI PROMJENA REŽIMA ZNAČILA NOVU SLIKU NA POŠTANSKOJ MARKI

Ivo AŠČIĆ

PAPINI GLASNICI

Još od najranijih početaka Crkva se koristila svojim glasnicima u prijenosu pisane korespondencije. Riječ "pošta" odnosno "post" potječe od "apostolis" koja svoje korijene vuče od vremena prvih papa i Rimske kurije kada su se slala "apostolska pisma". Glasničke veze tijekom srednjeg vijeka u Europi teško je bilo zamisliti bez uloge Crkve, gotovo jedine pismene ustanove, koja je osim vjerskog odgoja širila obrazovanje i kulturu.

Za razliku od većine stanovnika tadašnjih europskih država koji nisu mogli prelaziti granicu, crkveni ljudi su se mogli slobodno kretati na području koje je obuhvaćala vjerska i duhovna vlast Rimske crkve. Upravo su to glavni razlozi nastanka glasničkih službi u Rimu i Firenci 1536. godine. Osim prijenosa pisama unutar same Crkve odnosno između Pape, biskupa i crkvenih redova, Papini glasnici prenose pisma i gradova, veleposlanstava, sveučilišta, i dr. Imali su besplatan smještaj i hranu u svakom samostanu koji se nalazio na putu kojim su se kretali.

Na relaciji Rim – Hrvatska odvijalo se dopisivanje putem Papinih glasnika a kasnije i putem crkvenih osoba iz Hrvatske. Neka od tih pisama kao prijepisi sačuvani su do danas (pismo pape Stjepana VI. (886.-887.) ninskom biskupu Teodoziju).

SJEDINJENJE S HRVATSKOM

Promjena državnih granica, pripajanja određenih teritorija, ujedinjenja i drugi slični događaji, vječita su tema na poštanskim markama. Dobar primjer tomu u Hrvatskoj jest obilježavanje 50. obljetnice sjedinjenja Istre, Rijeke, Zadra i otrgnutih otoka s Hrvatskom, kada je HPT 1993. godine na tu temu izdao prigodnu poštansku marku s motivom karte Istre (Bologna 1620.).

Neke poštanske uprave izdaju marke koje podsjećaju i na, prema njihovu mišljenju, svoje bivše teritorije. Tako je, primjerice Talijanska pošta, unatoč protivljenju hrvatske diplomacije i odgađanju datuma izdavanja marke, u prosincu 2007. izdala marku s nazivom "Rijeka - istočna zemlja koja je nekada bila talijanska". Motiv na marki je bivša Guvernerova palača u Rijeci a sada zgrada Pomorsko-povijesnog muzeja. Marka je tiskana u nakladi od čak 3,5 milijuna primjeraka. Motiv na marki nije u skladu s člankom 8. Svjetske poštanske konvencije, odnosno nije u duhu Preambule UPU-ovog ustava koji jasno ističe "Predmeti i dizajn poštanskih maraka usko će biti povezan s kulturnim identitetom zemlje ili teritorija kojem pripada poštanska uprava koja izdaje poštansku marku, ili pridonosi širenju kulture ili pomaže očuvanju mira; izbjegavat će politički karakter ili temu uvredljive prirode vezanu uz osobu ili zemlju; i sl.).

"500. obljetnica osnutka Švicarske garde" na švicarskoj marki izdanoj u zajedničkom izdanju s Vatikanom 2006.

Švicarska garda na vatikanskoj marki iz 1956.

PAPINA GARDA

Nastankom Vatikana 1929. godine, najmanje države na svijetu, stvoreni su svi preduvjeti za organiziranjem i moderne poštanske službe. Poštanske marke kao vrlo važan i nezaobilazni simbol svake zemlje počele su se izdavati odmah nakon potpisivanja Late-ranskog ugovora između Svete Stolice i Kraljevine Italije. Zbog specifičnosti Vatikanskog Grada, rijetki su filatelisti koji ne skupljaju poštanske marke Vatikanske pošte (Poste Vaticane), čiju poštansku službu Svjetska poštanska unija smatra jednom od najbolje organiziranih u svijetu. I Papinska Država (756.-1870.) je također izdavala svoje poštanske marke od 1852. godine.

Jedna od vrlo važnih institucija Vatikana je Švicarska garda - najmanja i najstarija vojska na svijetu. Vojnici se novače iz Švicarske prema strogo utvrđenim pravilima (moraju biti katolici, imati švicarsko državljanstvo, biti stari između 19 i 30 godina i sl.). I nekoliko je švicarskih Hrvata bilo u Papinoj gardi. Zadnji od njih je 21-godišnji Ivan Šarić koji je u svibnju ove godine položio svečanu prisegu na vjernost Papi.

U spomen na 500. obljetnicu osnutka Švicarske garde, Vatikan je u zajedničkom izdanju sa Švicarskom 2006. godine izdao dvije zajedničke marke. Vatikan je također 1956. godine na šest maraka obilježio 450 godina postojanja garde. ■

Foto: Branko SENK 2008.

Zastava je izrađena nakon 1993. godine. Okomito postavljeno znak nije čest, a pokazuje da je zastava zamišljena za isticanje okomito na jarbolu ovješena o prečku

HRVATSKI
VOJNIK

broj 402 / 17. kolovoza 2012.

47

VEKSILOGIJA

WHITNEY SMITH, JEDAN OD ZAČETNIKA VEKSILOGIJE, MEĐU PRVIMA JE KOJI UVIĐAJU DA BILJEŽENJE, KATALOGIZACIJA PA ČAK I PROUČAVANJE POVIJESNOG RAZVOJA ZASTAVA NISU DOVOLJNI VEĆ DA IH TREBA PROMATRATI U ŠIREM KONTEKSTU, INTERDISCIPLINARNIM ISTRAŽIVANJIMA, UKLJUČUJUĆI I NJIHOVA DRUŠTVENA, POLITIČKA I DRUGA ZNAČENJA, UTJECAJ NA DRUŠTVO I UTJECAJ DRUŠTVA NA NJIHOV RAZVOJ

ČETIRI FUNKCIJE ZASTAVE

Željko HEIMER

Veksilologija je relativno mlada znanstvena disciplina koja se razvija u drugoj polovici XX. stoljeća, kada nastaju društva za zastave entuzijasta koji imaju ambicije predmetom svojeg zanimanja pozabaviti se na znanstven i sustavan način. Naziv ovoj disciplini dao je jedan od njezinih začetnika u 60-im godinama, Whitney Smith, prema latinskom nazivu vexillum za svojevrstne zastave koje su nosili rimski legionari. Između ostalog Smith zaključuje da zastave kao dvodimenzionalni predmeti od gubljenog materijala (obično platna) i raznobojnog prikaza na njemu pričvršćene na koplje, jarbol ili drugi način koji omogućava njihovo isticanje, imaju četiri različite funkcije u kojima se mogu rabiti: kao ukras, kao signal, kao akcija i kao simbol.

Dekorativna funkcija najjednostavniji je način uporabe ovakvih predmeta, pritom zastava nema osobito značenje, već služi da svojim bojama i gibanjem doda estetski element nekom prizoru. Riječ je često o najjednostavnijim oblicima zastave, nerijetko jednobojnima, kojima se danas ukrašavaju, primjerice, sajmovi, zabave, turistička središta i dr. Čak i kad se u takvim prilikama koriste, primjerice, nacionalne zastave, one su tada ogoljene od svojeg socijalno-političkog značenja i koriste se tek kao "šareni ukrasi", kao što je slučaj sa zastavicama kojima se ukrašavaju sendviči ili onima koje su često istaknute iznad ulaza u hotele.

Signalna funkcija zahtijeva da njezini korisnici i primatelji signala imaju unaprijed dogovoreno značenje takve uporabe ili određenog društvenog dogovora (propisa, ugovora, pravila...). I ove zastave su najčešće vrlo jednostavnog grafičkog dizajna, jednobojne ili različitih dvobojnih kombinacija koje osiguravaju dobru vidljivost i razlikovnost, kao što su primjerice zastave Međunarodnog signalnoga koda koje se rabe u pomorstvu, ali i signalnim zastavama u sportu, oznakama opasnosti na skijalištima ili plažama i sl. Funkcija je tijh

zastava komunikacija informacije ili upozorenja. Akcijska funkcija zastava rjeđa je u zapadnoj kulturi, ali se pojavljuje kao značajni element nekih orijentalnih religija, kao što su zavjetne (ex voto) zastavice koje se koriste u hinduizmu. Na platnu se ispisuje određena molitva pa se postavljanjem i vijorenjem zastave "aktivira". Njezino isticanje predstavlja određenu akciju, u navedenom slučaju iskazivanja molitve. One ne služe za komunikaciju među ljudima, već između čovjeka i božanstva kojemu se on obraća.

ZASTAVE I EMOCIJE

Identitetska funkcija zastave kao simbola dodaje na ranije navedene funkcije i emocionalni element – simboliku identiteta društvene grupe koju predstavlja. Time se razvija vrijednost zastave koja premašuje njezinu materijalnu vrijednost i čime se zastava kao predmet i kao ideja u većoj ili manjoj mjeri sakralizira – dobiva posebno, izdvojeno mjesto i ulogu u društvu. Zastava tako postaje identitetom grupe s kojom se razvija i čije vrijednosti prenosi. Ovo je najkompleksnija od navedene četiri funkcije zastava i nedvojbeno najzanimljivija za društvene, a i druge znanosti. Zastave o kojima obično mislimo pod tim pojmom najčešće pripadaju ovoj skupini zastava – nacionalne, županijske, gradske, općinske, zastave organizacija, sportskih klubova, udruga, pa tako i vojne zastave, kao i mnoge druge predstavljaju određenu manju ili veću zajednicu. Kao simbol grupne vrijednosti koja je veća od svih pojedinaca zajedno, nije neobično da zastava dobiva takvo "posvećeno" značenje.

Stoga nije neobično da u obuci vojnika zastave postrojbama imaju značajnu ulogu, u stvaranju zajedničkog identiteta, poštovanja zajedničkih ciljeva i povijesti, uspomene na članove postrojbe koji su ranije služili

u njoj, a od kojih su neki dali i najveću žrtvu u obrani domovine.

SREDIŠTA ZA OBUKU I ODGOJ VOJNIKA - KOPRIVNICA

Središta za obuku vojnika u Hrvatskoj vojsci vrlo su se rano koristili svojim zastavama kao dijelom identiteta postrojbe i kao dio obuke i odgoja ročnika za službu u Oružanim snagama. Zastava Središta za obuku i odgoj vojnika – Koprivnica, koja se čuva u zbirci zastava Glavnog stožera OSRH – crna je s okomito postavljenim žuto obrubljenim znakom Središta u obliku polukružnog štita u kojem je iza dva ukrštena žuta mača crveni pijetao, iza njega na (heraldičko) desno šahirno crveno-bijelo 5×4, na lijevo plavo obrubljeni grb grada Koprivnice (iz plavog zidanog kruništa izrasta plava zidana kula s kruništem okrunjena plavom krunom nadvišenom križem sve između dva dvostruka plava ljiljana), u zaglavlju žuti natpis SOOV, u podnožju HV i u luku KOPRIVNICA. Pijetao je simbol koji se često nalazi u podravskom

narodnom stvaralaštvu, kao što je i čest element u slikarstvu podravske naivaca. I koprivnički prehrambeni koncern prikazuje pijetla kao svoj simbol. U vojnoj simbolici pijetao je znak borbenog duha i budnosti, spremnosti na obranu domovine. Grb Koprivnice temelji se na pečatu slobodnog i kraljevskog grada iz 1545. godine. Kruna i ljiljani simbol su tog statusa, koji su Koprivnici priznali u XIV. stoljeću kraljevi iz dinastije Anžuvina. Zastavni rukav dobiven je posuvraćivanjem zastavnog polja, a s vanjskih strana zastava je opšivena zlatnim pozamanterijskim resama oko 4 cm dužine. Veličina zastave je 95×205 cm. SOOV Koprivnica upotrebljavalo je još nekoliko inačica zastave, koje su neke imale i znak postavljen vodoravno, a neke su imale tamnoplavu boju zastavnog polja. ■

Osnovano kao Centar za obuku vojnika – Koprivnica 1. ožujka 1992. u vojarni "Ban Krsto Frankopan", početkom 1993. mijenja ime u Središte za obuku i odgoj vojnika – Koprivnica, a od 1999. postaje Središte za obuku pješništva – Koprivnica pod kojim imenom je djelovalo do ukidanja obveznog služenja vojnog roka 2008. godine. Tijekom djelovanja u Središtu je obuku prošlo više od 80 000 ročnika

Dodatne informacije o zastavama postrojbe OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Po zaslonu kao po papiru

Samsung je najavio tablet GALAXY Note 10.1., na kojem će se, na zaslonu veličine 10.1 inča, moći raditi precizno kao s olovkom na papiru. Uz intuitivno korisničko iskustvo, naoružan s 1,4 GHz četverojezgrenim procesorom i 2 GB RAM memorije za poboljšan učinak, GALAXY Note 10.1 dizajniran je kako bi pojednostavio hvatanje ideja, pristup informacijama i multitasking, čineći sve jednostavnijim i bržim. Bitno je spomenuti Smart Stay, značajku koja prati oči korisnika kako bi zaslon uvijek bio upaljen dok se u njega gleda a koji dopušta korisniku gledanje videa bilo gdje na zaslonu za vrijeme obavljanja drugih zadataka. Pomoću AllShare Playa korisnici mogu dijeliti sadržaj sa skupinom ljudi u realnom vremenu povezujući Note 10.1 na Samsung HD televizore, tablete, prijenosnike i ostale uređaje na istoj mreži. Kod nas bi, neslužbeno se doznaje, trebao doći u rujnu. WiFi i WiFi+3G verzije stižu odmah, dok će LTE verzija stići kasnije ove godine.

Osvježanje za Sonyjevu NEX liniju

NEX Mirrorless fotoaparati postaju sve popularniji jer svojim kompaktnim malim kućištem i mogućnošću izmjene objektivna ne zaostaju za profesionalnim DSLR-ovima. To su primijetili i u Sonyju pa su upotpunili NEX liniju s još dva modela. Model NEX-5R bi trebao imati mogućnost povezivanja na Wi-Fi mreže, a novost je i zakretni ekran pored 16-megapikselnog senzora veličine APS-C. Drugi fotoaparat, model NEX-6, trebao bi popuniti cjenovnu prazninu

u ponudi između modela NEX-5 i NEX-7. Navodno će fotoaparat imati slične funkcionalnosti kao i jači NEX-7, no trebao bi biti jeftiniji. Jedno od područja na kojem će se uštedjeti jest elektroničko tražilo koje će biti niže rezolucije. Za one koji već posjeduju neki od NEX modela Sony će predstaviti dva nova E-mount Pancake objektivna – 16-50mm i 11-18mm. Očekuje se da će fotoaparati službeno biti predstavljeni na sajmu Photokina sljedećeg mjeseca.

MOBILNE APLIKACIJE

Aplikacija ProAktivo Sports Tracker

ProAktivo je aplikacija hrvatskih programera za Windows Phone mobilne uređaje. Služi za praćenje, analizu i dijeljenje podataka o vlastitim sportskim aktivnostima. Riječ je o odlično zaokruženom rješenju koje nudi osnovne mogućnosti kao što su praćenje vremena aktivnosti, puta, brzine, potrošene energije, prikaz na Bing mapama... Tu su i neke naprednije mogućnosti kao što su upravljanje rutama, bilježenje audiozapisa i fotozapisa tijekom aktivnosti, dnevne, tjed-

ne i mjesečne analize vlastitog napretka i trendova, pa čak i dijeljenje na društvenim mrežama (Facebook, Twitter). Impresivna je količina postavki unutar aplikacije koje možete prilagoditi svojim potrebama. Aplikacija je osvojila treće mjesto na Windows Phone 7 App Challenge natjecanju. Cijena je 3,99 dolara, ali dolazi i u trial verziji u kojoj je sva funkcionalnost dostupna, a jedino ograničenje jest što se u trial verziji može pratiti do tri aktivnosti.

Pripremio Mladen PALIĆ

Perolaki ultrabook

U svijetu ultraprijenosnih računala Lenovo se istaknuo najavom svog novog perolakog ultrabooka ThinkPad X1 Carbon. Mala težina od svega 1.3 kg postignuta je pomoću ugljičnih vlakana u izradi kućišta, zbog čega ultraprijenosnik koristi naziv Carbon u imenu. Debljina mu je samo 1,8 cm, mada istodobno posjeduje ekran veličine od 14 inča (rezolucije 1.600 x 900 piksela), za usporedbu s ultraprijenosnicima "ultra malih veličina", čiji su ekrani između 11 i 13 inča. Pokretat će ga 3. generacija Intel Core procesora iz "Ivy Bridge obitelji" s opcijom ugradnje do 8GB RAM-a i 128GB ili 256GB SSD-om za pohranu podataka a za potpuni audiovizualni doživljaj zadužena je tehnologija Dolby® Home

Theater™ v4 i integrirana Intel® HD 4000 grafika. Tu je i web-kamera rezolucije 720p s opcijom praćenja lica i mikrofonom koji automatski uklanja zvuk tipkanja po tipkovnici. Interakcija s računalom omogućena je preko tipkovnice s pozadinskim osvjetljenjem

i staklenim touchpadom s multidodirnom funkcijom, za dodatnu sigurnost ugrađen je i čitač otiska prsta. Autonomnost mu je do 6.3 sati s funkcijom RapidCharge, koja omogućuje bateriju punu 80 posto u samo nešto više od pola sata punjenja.

BEŽIČNI CANONOV PISAČ

Canon je predstavio četiri nova kompaktna višefunkcijska pisača PIXMA. Novi modeli MP230, MG2250, MG3250 i MG4250 optimizirani su za ispis dokumenata s interneta, skeniranje, faksiranje i kućni ispis fotografija profesionalne kvalitete. Ugrađena podrška za Wi-Fi omogućuje ispis dokumenata i fotografija s bilo kojeg mjesta pokrivenog bežičnom mrežom. Podržan je i AirPrint, koji omogućuje izravan ispis s uređaja iPhone, iPad te iPod touch. AirPrint korisnicima omogućuje bežičan ispis fotografija, e-pošte, web-stranica i drugih dokumenata bez potrebe za

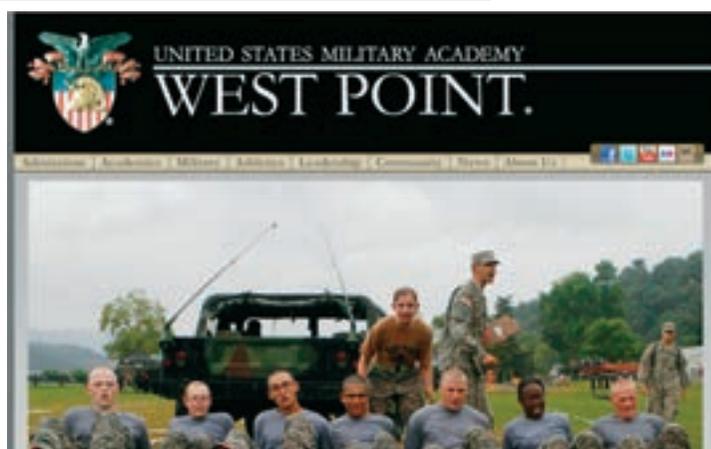
instaliranjem upravljačkih programa za uređaje. Pisači su uz to kompatibilni i s aplikacijom Print Your Days, Canonovom novom računalnom aplikacijom za Facebook, koja je osmišljena kako bi se olakšalo slanje i ispis fotografija izravno s Facebooka na pisače Canon PIXMA, bez dodatne programske opreme. Aplikacija sadrži alate koji omogućuju automatsku prilagodbu rasporeda fotografija i stvaranje jedinstvenih kolaža uz ispis do pet fotografija po stranici. Nudi i brojne stilove i mogućnosti uređivanja pomoću kojih je na ispisane fotografije moguće dodati dodatne kreativne detalje.

www.usma.edu

Nakon pregleda web-stranice najpoznatije vojne akademije na svijetu, ostali smo impresionirani. Na internetu se West Point predstavlja jednako dobro kao i ostali poznati američki fakulteti: UCLA, Yale, Harvard, MIT... Stranica će vas jednostavno zadržati atraktivnim i zanimljivim sadržajima. I ako niste zainteresirani za vojno školovanje, opseg aktivnosti West Pointa, kao i njegova prošlost, toliko su zanimljivi da ćete mu sigurno posvetiti nešto svojega vremena. Vjerujte, bit ćete ugodno iznenađeni. Ipak, ako ste skloniji informirati se preko videa, na You Tubeu je dostupan West Point kanal. Dakako, tu su i ostale društvene mreže: Flickr, Facebook, Twitter... A i aplikacija za pametne telefone. West Point ništa ne prepušta slučaj!

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

VREMEPLOV

Leon RIZMAUL

Počeo s emitiranjem program "ZA SLOBODU"

Tijekom velikosrpske agresije na Republiku Hrvatsku važnu ulogu odigrala je Hrvatska radiotelevizija koja se u obrambeni rat uključila svim raspoloživim sredstvima. HTV je 29. kolovoza 1991. počeo emitirati mozaični program "Za slobodu", organiziran kao megamagazin potpuno posvećen obrani zemlje i zaštiti stanovništva. Program je trajao 24 sata i kao stalni izvor informacija uvelike pomagao ljudima pri orijentaciji u novim ratnim okolnostima. Osim dopisnika iz cijele Hrvatske u program su se uključivali vojni stručnjaci, povjesničari, liječnici i psiholozi. Na ekranu su se vrlo

17. kolovoza 1786. - umro pruski kralj Friedrich II. Veliki

19. kolovoza 1991. - neuspješan pokušaj državnog udara u Moskvi

22. kolovoza 1964. - crnci dobili pravo glasa u Južnoafričkoj Republici

24. kolovoza 1991. - pokraj Bogdanovaca srušen prvi zrakoplov JNA u Domovinskom ratu

26. kolovoza 1995. - Vlak slobode iz Zagreba, preko Knina, stigao u Split

27. kolovoza 1910. - rođena Majka Terezija

ažurno ispisivala imena mjesta za koja je proglašena uzbuna. HTV je bez kraćenja prikazivao i izvještaje jugoreportera i stranih dopisnika o dramu na prostoru bivše Jugoslavije te reagiranja svijeta na rat u Hrvatskoj. Tih dana nezaobilazan je bio i ratni program Hrvatskog radija. Kako su uništeni ili blokirani mnogi odašiljači, sve je bilo spremno i za slučaj napada na RTV centar na Prisavlju. Utvrđeno je više pričuvnih pozicija opremljenih za autonomnu produkciju. Na svim programima HRT-a bila je prisutna domoljubna glazba. Posebno je odjeknula pjesma "Moja domovina" koja je pitala

dodatni zanos u borbi za slobodu. Prvi ratni izvjestitelji, novinari i snimatelji RTV centara i dopisničkih radiopostaja, bez straha su izvještavali s lica mjesta. Mnogi novinari, snimatelji, tehničari, vozači odlazili su na teren izlažući se smrtnoj opasnosti. Samo do listopada 1991. na području Hrvatske ubijeno je 14 ratnih izvjestitelja, a ranjeno je ili zlostavljano njih oko 170. Program "Za slobodu" emitiran je do međunarodnog priznanja Hrvatske 1992. Prema riječima svjedoka i sam je Slobodan Milošević na jednome sastanku rekao: "Hrvatska televizija dobila je medijski rat!" ■

DUHOVNOST

fra Marko MEDO

IV 6,41-51

KRIST JE VELIKA BOŽJA PONUDA

Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni (Iv 6,27).

Albert Camus, ateist, napisao je: *Zemlja nije dovoljna čovjeku.* Roger Garaudy, i on ateist, ali u velikoj krizi, moli: *Vratite nam Krista. Njegov život i Njegova smrt pripadaju i nama.* Naime, ni u jednom čovjeku se nikada neće moći ugasiiti iščekivanje nečega što nadilazi ovaj život: tako Kristovu riječ potvrđuje iskustvo čovječanstva svih vremena, vjernika i nevjernika. Ali kako možemo priskrbiti hranu koja traje za život vječni? Isus tvrdi: *Ja sam kruh živi koji je s neba sišao (Iv 6,51).* U drugoj prilici Isus će reći: *Prije negoli Abraham posta, Ja jesam (Iv 8,58).* A na Posljednjoj večeri, moleći, Isus govori ovako: *Oče pravedni, svijet te nije upoznao, ja te upoznah (Iv 17,25).* Filipu odgovara: *Tko je vidio mene, vidio je i Oca. Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otac u meni; ako ne inače zbog samih djela vjerujte (Iv 14,9-10).*

Nikada nijedan čovjek nije govorio ovako. Nikada nijedan utemeljitelj religije nije tvrdio da je Sin Božji. Već 2000 godina Isusove riječi skandaliziraju i fasciniraju: *Krista su voljeli do obožavanja i mrzili do ludosti,* primijetio je Blaise Pascal.

Smisao njegovih riječi je jasan. Isus kaže: *Ja sam Sin Božji, ja sam Život vječni koji tražite, ja sam ono što nedostaje vašem miru, ja sam Očev Dar za vas, ja sam Odgovor na vaše probleme.* Za onoga koji vjeruje u Krista, ove riječi imaju vrlo točnu potvrdu u životu. Za onoga koji ne vjeruje, Krist ostaje zagonetka, a Evanđelje svjetlo koje se ne može objasniti. Za onoga koji ne vjeruje u Krista, rekao bi Pascal, život i smrt ostaju neobjašnjivi. Izvanredne su riječi F. Werfela, židova, našeg suvremenika, očaranog Kristovim misterijem. On je izjavio: *Ja poznajem samo jedan problem: Tko je Isus Krist?*

Kako su odgovorili Židovi na Isusovu objavu? Kako su odgovorili na potpuno novu svjetlost koju je Bog upalio među njima? Židovi su počeli mrmljati. A u Bibliji je

mrmljanje znak odbijanja vjere, objava neprijateljstva, zatvaranje pred Božjom ponudom. Isus pušta Židove da mrmljaju, pušta im da se vrte natrag, dopušta da kažu "ne". A Božja karakteristika jest: jasan i postojan. Bog se nudi, ne prisiljava; predlaže, a ne nameće; kuca na vrata, a ne ruši ih.

Tko dolazi do vjere? Tko može prihvatiti Isusa kao Sina Božjega i, dakle, dati jedan sasvim novi smisao svom životu? Isus daje uputu koju vrijedi probuditi. On kaže: *Nitko ne može doći k meni ako ga ne povuče Otac koji me posla. Tko god čuje od Oca i pouči se, dolazi k meni (Iv 6, 44-45).* Što znače ove riječi? Isus kaže da u Njega vjeruju samo oni koji su već izabrali živjeti pošteno, vjerno i skromno u odnosu na Boga. U naknadnom objašnjenju, drugom prilikom, Isus će reći: *Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima (Mt 11,25).* Maleni, oni koji osjećaju neizlječivu bijedu ljudskog života, oni koji se ne uspinju ni na kakav pijedestal ponosa te ponizno traže istinu..., oni će prepoznati Isusa kao Sina Božjega. Za nas je vrlo važan ovaj Isusov poziv: podsjeća nas da vjera nije čin inteligencije: vjera je odgovor cijele osobe i cijeloga života.

Ali, kako živjeti vjeru?

Isus kaže: *Da, to je volja Oca mojega da tko god vidi Sina i vjeruje u njega, ima život vječni: i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan (Iv 6,40).* U vjeri, dakle, postoji vrijeme iščekivanja, vrijeme kušnje, vrijeme sazrijevanja.

Kako živjeti to vrijeme?

Sveti Pavao kaže: *Ne žalostite Duha Svetoga: daleko od vas svaka gorčina, i srdžba, i gnjev, i vika, i hula sa svakom opakosću! (Ef 4,30-31);* tko živi odmjeravajući bližnjega, optužujući svih, osuđujući svakoga umjesto da se udara u svoja prsa zbog vlastitog trajnog obraćenja, taj žalosti Duha Svetoga jer ne živi vjeru. Problem naše vjere nije u odnosu prema istini, već iznad svega u odnosu prema ljubavi.

Živeći ljubav osjeća se Kristova prisutnost i vjera je živa: naime, vjera bez ljubavi je mrtva i ne može nikoga spasiti.

Vjera je, dakle, Božji dar, ali je i čin slobode. Svi su pozvani na vjeru, ali svi ne odgovaraju vjerom.

Vjera, naime, živi od ljubavi. Evo dakle vjerskog ponašanja: Budite jedni drugima dobrotivi, milosrdni; praštajte jedni drugima kao što Bog i u Kristu nama oprost. Hodite u ljubavi... (Ef 4,32; 5,2).

Tiskana i audio-videoizdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim
mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Kрила oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

